

Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (54-шығарылым) бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 11 желтоқсандағы № 500 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 14 желтоқсанда № 21771 болып тіркелді

2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 16-бабының 16-1) тармақшасына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (54-шығарылым) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Еңбек және әлеуметтік әріптестік департаменті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтер ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (54-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 4 қазандағы № 384-ө-м бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8016 болып тіркелген, 2013 жылғы 20 ақпанда № 71 (28010) "Егемен Қазақстан" газетінде жарияланған) күші жойылды деп танылсын.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау бірінші вице-министрі А.Ә. Сарбасовқа жүктелсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі*

Б. Нурымбетов

КЕЛІСІЛДІ

Қазақстан Республикасы

Білім және ғылым министрлігі

КЕЛІСІЛДІ

Қазақстан Республикасы
Ақпарат және қоғамдық
даму министрлігі
КЕЛІСІЛДІ
Қазақстан Республикасы
Цифрлық даму, инновациялық
және аэроғарыш өнеркәсібі
министрлігі

Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрінің
2020 жылғы 11 желтоқсандағы
№ 500 бұйрығына
қосымша

Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (54-шығарылым)

1-тарау. Кіріспе

1. Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (54-шығарылым) (бұдан әрі – БТБА (54-шығарылым) байланыс бойынша жұмыстарын қамтиды.

2. БТБА-ны (54-шығарылым) Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі әзірлеген.

3. Тарифтік-біліктілік сипаттамалар осы (54-шығарылым) БТБА-да көрсетілген өндірістер мен жұмыс түрлері бар ұйымдардың меншік нысанына және ұйымдық-құқықтық нысанына қарамастан, олардағы жұмысшылардың жұмыстарын тарификациялаған және біліктілік разрядтарын белгілеген кезде қолданылады.

2-тарау. Байланыс жұмыстарына арналған разрядтар бойынша жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамалары

1-параграф. Антеннашы-дiңгекшi, 3-разряд

4. Жұмыс сипаттамасы:

антенналы-бағанды ғимараттарға жиі тексеру жүргізу;

фидерлі желілердің тартылуын, дiңгектердің тартылуын, антенналардың төсемін, сымдардың бүтiндiгiн және тартылуын, антенна ажыратқыштарын, фидерлердi тексеру;

антеннаның ток өшiргiштерiнiң қосылуын, жалғанған жерлердi, болттардың жалғану күшiн, бағаналар мен мұнаралардың төселген жалғастырғыштары мен тығындарын тексеру;

қызмет көрсетуге қажетті қондырғылардың бұзылған механизмдері мен бөлшектерін майлау;

жоғарыға шығып бағандарды майлап тарту және жанып кеткен жарық бергіш шамдарды ауыстыру;

фидерлерді ілу, антенналар төсеміндерінің және фидерлі желілердің сымдарын жалғау және бекіту;

тартымды реттеуге, антенналардың төсемдерін шығырының көмегімен жинау, көтеру және түсіру, кабельді сылдырату, фидерлік тіректерді, діңгектердің анкерлерін орнату жұмыстарына қатысу;

антенна шлейфінің соңғы ажыратқыштарын тексеру;

фидерді баптауға қатысу;

әртүрлі қималы арқандарды бөлу;

антенналы-бағанды ғимараттарды сыр мен тоттан тазалау;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртіпке сәйкес антенна алаңының ұстау;

атқаратын жұмыс бойынша техникалық құжаттама жүргізу.

5. Білуге тиіс:

электротехника және радиотехника жөнінде (электр тогы, өткізгіштер және оқшаулағыштар, атмосфералық электр және одан қорғау туралы, жоғары жиіліктегі токтар туралы, электромагниттік энергияның сәулеленуі және қабылдануы туралы) қарапайым мағлұматтар;

қызмет көрсетуші антенна қондырғыларының техникалық тәртібі;

қызмет көрсетуші антенна типтері және оларға тән ерекшеліктерін;

антенна шаруашылығында қолданылатын механизмдермен және өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу мақсаты және тәртіп туралы негізгі мәліметтер;

өткізгіштер мен арқан бекіту тәсілдері;

антенна-діңгек құрылыстарының дәнекерлеу тәсілдері, ақаулары және бояу мен коррозияны тазалау тәсілдері.

2-параграф. Антеннашы-діңгекші, 4-разряд

6. Жұмыс сипаттамасы:

тросстарды, зәкірлер мен тартқыштарды тексеру және жөндеу, діңгектер ағашының, анкерлер мен фидерлік бағаналардың жай-күйін, сондай-ақ ағаш діңгектердің бугельдерін бекітуді тексеру;

биіктігі 25 метрге дейінгі "Г", "Т", және "П"-образды фидерлік тіректер мен діңгектерді көтеру және орнату бойынша такелаждық жұмыстар және оларды бояу;

осы діңгектерде жөндеу-қалпына келтіру (оның ішінде жоғарыға өрмелеу) жұмыстарының барлық түрлерін орындау;

антенналардың төсемін төсемдерін түсіру және көтеру арқылы антенналар мен леерлік тростарды монтаждау;
ағаш және асбест-цементті дiңгектер мен зәкірлердiң негiзiн құрастыру және орнату ;
антенналар және жуан тростарды тексеру мен жөндеу;
анкерлік және бұрыштық фидерлік тіректерді орнату;
антенналық реверсиялаушы ауыстырып қосқыштардың байланысын реттеу;
кабельдерді сылдырлауы;
антенналар мен фидерлік желілердің оқшаулау кедергісін тексеру, антенналардың жүгіртпе толқын коэффициентін өлшеу;
дiңгектер мен мұнаралардың бұрандалы қосылыстары мен іргетастарының зияндануын жою.

7. Білуге тиіс:

электротехника және радиотехника (ауыспалы және үздіксіз ток туралы түсінік, олардың негiзгi параметрлері, параллельді ауытқығыш контур және олардың қасиеті, радиолампалар мен жоғары жиіліктегі генератор тоғын құрастыру жөнiнде түсінік және жұмыс принциптері, радиотолқындарды диапазонға бөлу, ток берушіден жоғары жиіліктегі энергияны антеннаға алу, өзге де) негiздері;
қолданылатын өлшеу аспаптарының мақсаты;
ағаш сапасы туралы мәліметтері;
көтергiш механизмдердiң құрылымы мен жұмыс істеу тәртібі.

3-параграф. Антеннашы-дiңгекші, 5-разряд

8. Жұмыс сипаттамасы:

антенналар төсемдерінің, бөлу фидерлерінің және фидерлік желілердің тартылуын реттеу;
биіктігі 25 метрден асатын дiңгектерді көтеру және орнату бойынша құрастыру және такелаж жұмыстары және оларды бояу;
осы антенналарда, оның ішінде әртүрлі үлгідегі телевизиялық антенналарда (турникеттік, панельдік, радиалды және басқа), сондай-ақ "Орбита", "Мәскеу", "Экран" станцияларының қабылдау-тарату антенналарында жоғарыға өрмелеу, жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының барлық түрлерін орындау;
теодолиттің көмегімен бағандар мен мұнаралардың тік болуын тексеру;
бағаналарды көтеру үшін жарықтандыруды көздеу;
рейкаларды жарықтандыру;
блоктау және сигнал беруді басқару пультін техникалық тексеруді орындау;
өшіргіш және сүйреткіш құралдарын басқаруға байланысты кез-келген ақаулықты іздеу;

бұғаттау және сигнал беруді басқаруға қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу;

баптау шлейфтерді реттеу және оларды ауыстырып қосумен байланысты механикалық жұмыстар;

бұғаттау және сигнал беруді басқаруды тексеру, антенналардың шлейфтерін күйге келтіру бойынша жұмыстарға қатысу;

діңгектер мен мұнаралардың іргетастары мен металл конструкцияларын салу және қайта жаңартылуын, олардың деформациясын техникалық қадағалау;

антенналарды оқшаулау, жерге орналастыруды жүргізу.

9. Білуге тиіс:

антенна электромагниттік толқындарының сәулеленуі туралы қажетті мәліметтер;

антенналардың параметрлері туралы (күш коэффициенттері, қорғаныс әрекеті және өзге де) негізгі мәліметтер;

жолдама диаграммалары және антенна азимуттары;

теодолиттің құрылысы және пайдалану тәртібі;

қарапайым антенналар мен фидерлік желілердің конструкциялары;

діңгектер мен мұнаралардың ұзындығын өлшеу тәсілдері;

колданылған лак-бояу материалдары;

антенна-діңгекті құрылыстардың металл конструкцияларына және іргетастарына арналған жұмыс сызбалары.

4-параграф. Антеннашы-діңгекші, 6-разряд

10. Жұмыс сипаттамасы:

антеннадағы жоғарыға өрмелейтін жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының, болат тіректер мен ауыр металл қондырғыларының барлық түрін, соның ішінде симметриялы тік - параболалық перископиялық антенналардың радиорелелік байланыс желісін орындау;

биіктігі 25 метрден асатын дінгектерді көтеру және орнату жұмыстарын басқару;

металл дінгектер мен мұнараларды тексеру;

болттарын тарту;

көтергіш қондырғыларын тексеру және сынау;

антенна-діңгек құрылыстары жабдықтарының барлық түрлерін (антенна трансформаторлары, коммутаторлар, дегидраторлар, қосу көпірлері, антенналарды жылыту жүйесі және жоғары жиілікті жерге қосу, найзағайдан қорғау құрылғылары және басқалар) монтаждау-жөндеу жұмыстарын орындау;

антенналардың барлық параметрлеріне, фидерлі және толқынды жолдарына және олардың қалыпты жағдайына (антендерді ажырату, жерге орналастырудағы кедергі, толқын коэффициенті, антенналы – толқынды жолына) өлшеу жүргізу;

жылжу жүйелері мен жылжымалы көпірлерді ретке келтіру түрлері бойынша барлық жұмыстарын орындау;

тарату құрылғыларының антенналық коммутация дабылын және блоктауды басқару жүйесіне ағымдағы жөндеу және техникалық қызмет көрсету.

11. Білуге тиіс:

радиотолқындардың таралу теориясы бойынша (сәуле шығару және электромагниттік энергияны қабылдау принциптері, ионосфераның қасиеттері және оның радиотолқындардың таралуына әсері) қажетті мәліметтер;

экспоненциалды және игерілген желілердің құрылысы және олардың мақсаты;

діңгектер мен мұнаралардың тартпаларына түсетін күшті айқындау тәсілдері;

биіктігі 25 метрден асатын мұнаралардың, дінгектер мен тіректердің конструкциялары;

көтергіш құрылғыларды техникалық куәландыру.

12. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

5-параграф. Антеннашы-діңгекші, 7-разряд

13. Жұмыс сипаттамасы:

фидерлік желілердің, жоғары жиілікті және найзағайдан қорғайтын жерге қосулардың жүгіртпе толқын коэффициентін арттыру үшін антенналар, фидерлік желілер, келісуші трансформаторлар, симметриялы құрылғылар, фидерлік кірмелерді қосу көпірлері, шлейфтер элементтерін есептеу, дайындау және монтаждау;

кез келген күрделіктегі антенналардың параметрлерін теңшеу;

эфирде қуатты қосу үшін жұмыс істейтін антенналарды теңшеу;

антенналық павильондарды, антенналық ауыстырып қосқыштарды, реверстерді монтаждау;

антенналы және фидерлі ғимараттарда ағымды және күрделі жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу;

антенна-діңгекті құрылыстарды тексеру және пайдалануға қабылдау жөніндегі комиссия жұмысына қатысу;

белгіленген техникалық құжаттаманы жүргізу;

бекітілген жабдықтарды есепке алу және паспорттау.

14. Білуге тиіс:

антенналардың фидерлі желілермен сәйкестендіру принциптері;

антенналар мен фидерлі желілердің параметрлері;

антенналар мен фидерлі желілерді өлшеу құралдары мен әдістері;

кез-келген антенналы құрылыстардың типтік жобасының схемалар мен сызбалары;

антенналы–діңгекті құрылыстарды қабылдау барысындағы құжаттар тізбесі;

слесарлық ісі;

материалдардың қасиеттері және оларды орындалатын жұмыс көлемінде өңдеу әдістері;

металл антенналардың тіректерін пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
техникалық құжаттарды жүргізу тәртібі.

15. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

6-параграф. Байланыс операторы, 3-разряд

16. Жұмыс сипаттамасы:

қарапайым, тапсырысты, үкіметтік және халықаралық хат-хабарларды қабылдау, өңдеу, жіберу және беру;

мерзімді баспасөзге жазылуды қабылдау;

талап етілетін жерлерге келетін хат-хабарлар мен жеделхаттарды беру;

баспа жазылымдарын қабылдау, өңдеу және беру;

иесін таппаған пошта жөнелтілімдерін ресімдеу;

пошта төлем белгілерін сату;

бөлімшеде 5 жеткізу учаскесіне дейін болған кезде хат-хабар мен мерзімді баспасөздің жеткізілуін бақылау;

жеткізу учаскелерінің схемалары мен тізімін жасау;

жеткізу учаскелері бойынша пошта жөнелтімдері мен мерзімді баспасөздерді сұрыптау және оларды поштальондарға беру;

жеткізудің әртүрлі тәсілдері бойынша пошташы жұмысын ұйымдастыру;

жеткізілмеген пошта жөнелтімдерін және мерзімді басылымдарды, табыс етілген қосымша төленген хат-хабарлар үшін ақшалай сомаларды, үстеме төлемі бар пошта жөнелтімдерін және өзгелерді пошта жөнелтімдерін қабылдау, оларды ресімдеу;

мерзімді басылымға қайта көрсетілгендерді қабылдау және ресімдеу;

телефон, радиотрансляциялық нүктелерді үшін абоненттік төлемдерді, телефонды орнату, кредитке ұсынылған қалааралық телефон сөйлесулері мен телефон арқылы қабылданған жеделхаттары үшін төлемдерді қабылдау;

қалааралық телефон сөйлесулеріне жеделхаттарды, тапсырыстарды қабылдау;

біржолғы талондар мен жетондар сату;

электр байланыс қызметін көрсету бойынша өтініш қабылдау;

карточка ашу жеңілдік түрі бойынша өтініштерді топтау және жүйелеу;

жеңілдікке өтініш білдіргендердің тізімін жүргізу;

телефон орнатуға өтінімдер мен пошталық ашық хаттарды ресімдеу;

көрсетілген қызметтер үшін алынған басып шығаруларды (табулограммаларды), шоттарды өңдеу;

қарыздарын өндіру үшін абоненттермен жұмыс істеу;

телефон және радио орнының ақауларын болдырмау үшін тапсырыс алу;

ұйымдардың (кәсіпорындардың) және абоненттік телеграф абоненттерінің аванстық және аванссыз шоттарын өңдеу;

абоненттердің дербес шоттарын жүргізу;

абоненттерге ұсынылған байланыс қызметтері мен есеп айырысу жүйесі үшін анықтама беру;

хаттар, өтініштер мен шағымдар және абоненттердің өтініші бойынша анықтама жинау;

абоненттердің шағымдары мен өтініштерін шешу бойынша хат алмасуды орындау;

аударым операцияларын бақылауды жүзеге асыратын аударымдарды бақылау бюросында жұмыс істеген кезде: салымды ашу, тексеру, аудару есебі бар қаптарды (жәшіктерді) бітеу және жіберу, есеп-жинақтау машиналарын пайдаланбай аударымдарды бақылау;

кемедегі пошта маршрутында жұмыс істеу барысында: бастапқы пунктте поштаны алу, оны жол бойы шығарып салу және соңғы пунктте беру, жазбаша хат-хабарларды ресімдеу және сұрыптау.

7-параграф. Байланыс операторы, 4-разряд

17. Жұмыс сипаттамасы:

сәлемдемелерді, бағалы хаттар мен бандерольдерді қабылдау, өңдеу, жіберу және беру;

аударымдар бойынша ақшаны қабылдау және беру;

зейнетақы мен жәрдемақы төлеу;

қалааралық телефон сөйлесулеріне тапсырыстарды қабылдау және өңдеу;

әлеуметтік қамсыздандыру бөлімшелерінен зейнетақы төлеу жөніндегі құжаттарды қабылдау, оларды тексеру және өңдеу;

пошташыларға үйде төлеу үшін хат-хабарлар, аударымдар, зейнетақы тапсырмалары мен ақша беру;

байланыс бөлімшесінде 10-ға дейін жеткізу учаскесі болған жағдайда олардың уақтылы жеткізілуіне бақылауды жүзеге асыру;

төлем үшін түскен және төленген аударымдарды бақылау;

зейнетақы және жәрдемақыны төлеуді бақылау;

зейнетақы және жәрдемақы төлеу орталығының жіберген зейнетақы есебін бақылау

;

баспаханадан мерзімді басылымдарды алу;

межелі пункттер бойынша сәлемдемелерді есептеу, қалыптастыру және оларды жөнелту үшін беру;

ілеспе құжаттаманы дайындау;

жазбаша хат-хабармен және халықаралық сәлемдемелерді алу;

кедендік тексеруде пошта жөнелтілімдерін ашу, өлшеу және орау;
кедендік салық үшін құжаттарды дайындау және ресімдеу;
есептеу-сомалаушы машиналарды пайдалана отырып аударым операцияларын бақылауды жүзеге асыру;
электрондық, бақылау-тіркеу машиналарын немесе есептеу техникасы құралдарын пайдалана отырып ақпарат жасау;
перфоленттері бар сақтандыру қаптарын қабылдау және жөнелту;
перфоленттің түсуін, олардың дұрыс рәсімделуін және толық түсуін бақылау;
почта жөнелтімдерін сұрыптауды, тиеуді және түсіруді қоса алғанда, почта вагондарымен, пароходтармен, ұшақтармен және автокөлікпен алмасу;
құжаттарды өңделген поштаға тексеру;
50-ге дейін бригада болған кезде жүріп-тұру бригадаларының жұмыс кестесін жасау ;
жұмыс уақытын, жол құжаттары бойынша километражды есепке алу және жол құжаттарын бақылау;
жүріп-тұру бригадаларына почта төлемі белгілерін, басшылықтар мен жәрдемақыларды қабылдау және беру;
хат сұрыптау машиналарында 150 бағытқа дейін жазбаша хат-хабарларды өңдеу;
"электрондық пошта" қызметі болған кезде факсимильдік аппаратураны пайдалана отырып беруге арналған факсимильдік құжаттарды қабылдау;
табыстардың (телефон үшін абоненттік төлем, телефонды орнату және ауыстыру, қалааралық телефон сөйлесулері мен телефон арқылы қабылданған жеделхаттары үшін) уақытылы түсуін бақылау;
экспедициялық машиналарда жұмыс істеу кезінде: оларды пайдалану, жауапты тораптарды реттеу және қарапайым ақаулықтарды жою, машиналарды жөндеу және сынау жұмыстарына қатысу, стенсиль және форматты қағаз дайындау, корректорлық белгілердің негізінде стенсильге түзетулерді енгізу, басылымдар мен жазылу мерзімдері бойынша стенсельдерді таңдау, құжаттарды есепке алу, топтастыру және жүйелеу, оларды архивке тапсыру.

8-параграф. Байланыс операторы, 5-разряд

18. Жұмыс сипаттамасы:

электрондық, бақылау-тіркеу машиналарын немесе есептеу техникасы құралдарын қолдана отырып, барлық почта-касса операцияларын орындау;

кассалық қолма-қол ақшаның лимиттен тыс қалдықтары және ақшалай нығайтулары бар сақтандыру поштасын ресімдеу, жіберу, алып жүру және алу;

акша мен өзге де құндылықтарды қабылдау және беру жөніндегі операцияларды орындаумен байланысты кәсіпорындардың қоймаларында акша мен өзге де құндылықтарды есепке алу және сақтау;

жеткізу учаскелерінің сызбалары мен тізімін жасау, олардың шекараларын белгілеуге қатысу;

жеткізу карточкаларын, нарядтар мен жөнелту қағаздарын өңдеу;

мерзімді басылымдарға, филателиялық өнімдерге және өзге де тауарларға тапсырыстарды жасау және өңдеу;

акша аудару және сауда түсімін сауда ұйымдары мен банктердің есеп айырысу шоттарына аудару;

кәсіпорындарға (ұйымдарға) несиеге немесе аванс есебіне ұсынылған байланыс қызметтері үшін шоттар бойынша қағаз және үзінді көшірмелер беру;

шығарған қағаздармен және банктік құжаттармен аудандарға бандероль дайындау және жіберу;

төленген шоттарды өңдеу;

бухгалтериядан пайданы есептеу;

дебиторлық және кредиторлық қарызды есептеу;

қарызды сот арқылы өндіруге құжаттар дайындау және ресімдеу;

банктік құжаттарды дайындау және өңдеу;

төлем қағаздарын дайындау;

ұйымдардың (кәсіпорындардың) есеп айырысу шоттарынан банк аударған төленген акша сомалары туралы анықтама жасау және банктен түскен сомаларды тексеру;

50-ден астам бригада болған кезде жүріп-тұру бригадаларының жұмыс кестесін жасау;

жол жүру қызметкерлерінің жұмыс уақытын есепке алу және жол құжаттарын бақылау;

пошта вагондарынан темір жол станцияларының пайдасы бар сақтандыру қаптарын қабылдау;

құжаттаманы ресімдеу;

сақтандыру қаптарын банк мекемелеріне тасымалдау және тапсыру;

перфоленттердегі ақпаратты бақылау және түзету;

ақаулы ақпаратты есепке алу және оны қайта құруға байланыс торабына жіберу;

бақыланған ақпаратты есепке алу және аударымдарды бақылау бюросына жіберу;

ақпаратты электрондық есептеу машинасында өңдегеннен кейін түзету;

техникалық қызмет көрсету қызметіне қажетті мәліметтерді беру үшін деректерді жинау, дайындау және беру пункттерінде электрондық кешендер мен аппаратуралардың істен шығуына байланысты ақаулы ақпаратты есепке алу;

150-ден астам атау болған кезде хат сұрыптау машиналарында жазбаша хат-хабарды өңдеу және байланыс бөлімшесінде 10-нан астам жеткізу учаскесі болған

кезде хат-хабарды және мерзімді баспасөздің жеткізілуін бақылау бойынша жұмыстарды орындау;

байланыс қызметтеріне өтініштерді автоматтандырылған есепке алу;

байланыс қызметі мәселелері бойынша электрондық есептеу машинасынан ақпаратты енгізу және шығару;

құжаттарды өңдеу;

абоненттердің өтініштерін өңдеу және автоматтандырылған жөндеу бюросында электрондық-есептеу машинасының көмегімен бұзылуларды жоюды бақылау;

абоненттердің өтінімдерін қабылдау, беру және бақылау бойынша электронды есептеу машиналарының терминалдарымен жұмыс;

автоматтандырылған құралдардың көмегімен станциялық жабдықтар мен абоненттік желілердің ақаулы әрекетін тексеру;

автоматты бақылау аппаратурасының көмегімен таксофондардағы ақауларды жоюды бақылау.

19. Білуге тиіс (барлық разрядтар үшін):

орындалатын жұмыс көлемінде ережелердің әкімшілік-аумақтық бөлінісі, пошталық, телеграфтық және қалааралық телефон бөлімдері;

орындалатын жұмыс көлемінде байланыстың кіші салалары бойынша пайдалану тәртібі;

байланыстың кіші саласын пайдалану мәселелері бойынша қолданыстағы нұсқаулықтар мен өкімдер;

орындалатын жұмыс шегіндегі байланыс қызметтерінің тарифтері;

радио мен телефон үшін абоненттік төлемді тіркеу, есепке алу және өндіріп алу тәртібі туралы нұсқаулық;

анықтама толтыру және оларды беру тәртібі;

азаматтардың ұсыныстарын, арыздары мен шағымдарын қарау және есепке алу және олар бойынша есеп жасау тәртібі туралы нұсқаулық;

өндіру (тапсырыс жоспары) нормалары;

пошта жөнелтімдері мен жеделхаттарды өңдеудің бақылау мерзімдері;

қызметкерлердің өндіру нормаларын (жұмыс көлемін) және жұмыс уақытын есепке алу тәртібі;

көлемді және сапалы көрсеткіштерді есепке алу тәртібі;

өндірістік құжаттаманы жүргізу және ұстау тәртібі және оны сақтау мерзімдері;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау нұсқаулық;

операцияларды орындау кезінде: әлеуметтік қамсыздандыру бөлімдерінің тапсырмалары бойынша байланыс кәсіпорындарының зейнетақы төлеу жөніндегі нұсқаулық, байланыс кәсіпорындарында сауда түсімін қабылдау, бақылау және есепке алу тәртібі туралы нұсқаулық, аударым сомаларын банктердің есеп айырысу шоттарына аудару тәртібі, аударым және пошта-кассалық операцияларды орындау

кезінде пайдаланылатын электрондық, бақылау-тіркеу машиналарын немесе есептеу техникасы құралдарын пайдалану жөніндегі нұсқаулық, жол құжаттарын тексеру тәртібі, үкіметтік хат-хабарлардың өңделуін бақылау нұсқаулары мен тәртібі, мерзімді басылымдарға жазылу және басқа мекенжайға жіберу тәртібі, пошта төлемі белгілерін және өзге де шартты құндылықтарды сақтау, есепке алу және тарату тәртібі туралы нұсқаулық, байланыс пайдалану кәсіпорындарының кассалық операциялар жүргізуі туралы ереже, байланыс кәсіпорындары мен ұйымдарында қатаң есептегі бланкілерді есепке алу жөніндегі нұсқаулық, әртүрлі жүйедегі машиналарда жұмыс істеу тәртібі туралы нұсқаулық, машиналарды пайдалану тәртібі және олардың жұмыс істеу принципі;

операцияны орындау барысында, мысалы халықаралық пошта жолдауларын өңдеу мен жіберуде: халықаралық пошта жөнелтімдерін қабылдау, өңдеу, жіберу, жөнелту, беру және бақылау тәртібі, орындалатын жұмыс шегінде дүниежүзілік пошта конвенциясын, оның регламентін және басқа да халықаралық келісімдерді, француз тіліндегі пошта терминологиясы, дүниежүзілік пошта одағы бюросы шығаратын элем елдері мен аумақтарының алфавиттік тізімін пайдалану тәртібі;

жеткізуді ұйымдастыру бойынша жұмыстарды орындау кезінде: пошта жөнелтімдері мен мерзімді басылымдарды жеткізуді ұйымдастыру жөніндегі және жеткілікті учаскелерді нормалау жөніндегі нұсқаулықтар, басшылықтар мен құралдар, байланыс бөлімшесі қызмет көрсететін елді мекеннің, ауданның жоспары және жеткізу учаскелерінің аудандары, пошта жөнелтімдері мен мерзімді басылымдарды сұрыптау тәртібі, мерзімді басылымдарды құрастыру тәртібі;

біріктірілген үлгідегі кәсіпорындарда жұмыс істеу кезінде: қызмет көрсетілетін аппаратура туралы қарапайым түсініктер;

аударманы бақылау бюросында жұмыс істеген кезінде: перфолентті оқу, пошта-кассалық операциялар туралы жалпы мәліметтер, аударманы бақылау бюросына аударым есептілігін бақылауды жүзеге асыру тәртібі, аудару және почта-кассалық операцияларды ресімдеу кезінде электрондық, бақылау-тіркеу машиналарын немесе есептеу техникасы құралдарын пайдалану жөніндегі нұсқаулық, ақпараттық-есептеу орталықтарында және электрондық-есептеу машиналарын пайдалана отырып, аударманы бақылау бюросында аударым операцияларын бақылау тәртібі туралы нұсқаулық;

жинау пункттерінде деректерді дайындау және беру: облыстық, аймақтық, республикалық деректерді жинау, дайындау және беру пункттерінде ақпаратты бақылауды және өңдеуді ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықтар, электрондық, бақылау-тіркеу машиналарын немесе есептеу техникасы құралдарын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;

әртүрлі көлік түрлерімен пошта алмасу мен тасымалдауды жүзеге асыратын байланыс кәсіпорындарында жұмыс істеу кезінде: көлік қозғалысының сызбасы мен

кестесі, пошта бағыты жоспары, жол құжаттарын тексеру тәртібі, пошта жөнелтілімдері мен мерзімді басылымдарды іріктеу тәртібі;

мерзімді басылымдарды экспедициялауды жүзеге асыратын байланыс кәсіпорындарында жұмыс істеу кезінде: пошта басылымдарын жөнелту және жөнелту тәртібі туралы нұсқаулық, мерзімді басылымдарды жіберу жоспары, газет тораптарының тізімі;

"электрондық пошта" қызметінде жұмыс істеген кезінде: "электронды пошта" қызметі жөніндегі ережесі, факсимильді құжаттарды өңдеу бойынша қолданыстағы нұсқаулықтар;

қалааралық және жергілікті телефон байланысы кәсіпорындарында жұмыс істеу кезінде: автоматтандырылған жөндеу бюросының басқару пультінің құрылғысы және оны техникалық пайдалану тәртібі, ақпаратты өңдеу жөніндегі нұсқаулықтар, абоненттік және жалғау желілері тізбектерінің электр параметрлері, электрондық-есептеу машиналарының жұмысы істеу кезінде ақауларды анықтауға арналған шығыс кестелерінің құрылымы, жұмыс орнында пайдаланылатын электрондық техниканы пайдалану тәртібі, баспа құрылғылары, таспадағы және дискідегі жинақтауыш құрылғылары;

операциялық жүйенің негізгі командалары, тиісті автоматтандырылған жұмыс орнын бағдарламалық қамтамасыз ету мүмкіндіктері;

байланыс қызметтері үшін абоненттермен есеп айырысу қызметі туралы ереже, банктік құжаттарды өңдеу тәртібі мен мерзімдері, есептеу орталығынан құжаттарды дайындау, тапсыру, алу тәртібі, есептеу орталығынан түсетін ақпараттың түрі.

9-параграф. Баспасөз экспедиторы, 3-разряд

20. Жұмыс сипаттамасы:

баспаханалар мен өзге де жеткізушілерден мерзімді, мерзімді емес басылымдарды және өзге де жүктерді қабылдау, оларды тасымалдау және экспедициялар мен базаларға тапсыру;

баспа басылымдарын және өзге де тауарларды экспедициялардан, базалардан қабылдау және оларды белгіленген бақылау мерзімінде вокзалдарда, порттарда, әуежайларда, дүңгіршектер мен дүкендерде баспа өнімдері бөлімшелеріне тапсыру;

дүңгіршектер мен дүкендерден ақшалай түсімді қайтаруға жататын баспа өнімдерін және өзге де тауарларды қабылдау және оларды белгіленген тәртіппен тапсыру;

материалдық және ақшалай құндылықтардың сақталуын қамтамасыз ету;

жүкпен жөнелту үшін баспа басылымдары мен басқа да тауарлар салынған қаптар мен бумаларды алу, тиеу, түсіру және тапсыру;

жүктерді қабылдауға және тапсыруға арналған құжаттамасын ресімдеу.

21. Білуге тиіс:

мерзімді басылымды жөнелту және жіберу тәртібі жөніндегі нұсқаулықты;
баспа басылымдарын және өзге де жүктерді, ақша қаражатын қабылдау және тапсыру тәртібі;
баспаны өңдеу мен жөнелтудің бақылау мерзімдері;
ілеспе құжаттаманы жасау және ресімдеу;
пошта вагондарының маршруттары;
поездар мен ұшақтардың кестесі.

10-параграф. Жерасты құрылыстары мен байланыс коммуникациялар электромонтері, 3-разряд

22. Жұмыс сипаттамасы:
телефон канализациясының қарау құрылғыларын тазалау;
ұсақ жөндеу, қабырғаларды сылау, жарықтарды бітеу;
төменгі қақпақтарды, бекіту құрылғыларын және басқаларды ауыстыру;
металл конструкцияларды, қарау құрылғыларын, шахталарды, коллекторларды, тіркеуіштерді және басқаларды жөндеу, ауыстыру және сырлау;
газ талдағыштың көмегімен қарау құрылғыларының, шахталар мен коллекторлардың газдануын тексеру;
телефон канализациясын жөндеу үшін желілерде қолданылатын ерітінділерді жасау ;
механикаландыру құралдарын қолдана отырып траншеялар мен қазаншұңқырларда топырақтарды әзірлеу;
кабель ұштарын уақытша бітеу, сигналдық белгілерді орнату;
траншеяларда брондалған кабельдерді төсеу және кабельдерді телефон канализациясына тарту жұмыстарына қатысу;
материалдар мен құрал-саймандарды әкелу, тиеу түсіру;
қарау құрылғыларын ашу, құдықтарды желдету, дәнекерлеу шамдарын толтыру және жағу, кабель массаларын қыздыру.

23. Білуге тиіс:
кабель маркалары;
телефон құбырларының, кронштейндердің, консольдердің типтері;
барабандарды кабельмен тиеу, түсіру және тасымалдау тәртібі;
телефон құдықтары мен канализация құрылғысы;
телефон канализациясын төсеу және құдықтар салу кезінде жер жұмыстарын жүргізу тәртібі;
механикаландырылған құрал-саймандармен жұмыс істеу тәртібі;
бетон ерітінділерінің рецептурасы және оны жасау тәртібі;

қарау құрылғыларына және кабельдерді енгізу үй-жайларына газдың түсуі туралы ескерту тәртібі;

газталдағыштың, газ жанарғысының және дәнекерлегіш шамның құрылысы және оны пайдалану тәртібі;

қорғасынды және брондалған кабельдермен жұмыс істеу тәртібі;

дәнекерлеу шамының және газ жанарғысының жұмыс режимі;

кабель массаларының қыздыру дәрежесі.

11-параграф. Жерасты құрылыстары мен байланыс коммуникациялар электромонтері, 4-разряд

24. Жұмыс сипаттамасы:

канализациялық имараттарға (құдықтар мен канализациялық имараттарды тексеру және жөндеу, ақауларды жою, телефон канализациясының каналдарын тазалау және тексеру) пайдалану-техникалық қызмет көрсету;

кірпіш қораптарын, шағын және орта типтегі құдықтарды қалау;

темірбетон құдықтарды жинау;

12 каналдарға дейінгі блоктарда телефон канализациясы құбырларын төсеу және баяндау;

телефон канализациясы каналдарында сыйымдылығы 600 жұпқа дейінгі кабельдерді қолмен және механикаландырылған тәсілмен тарту;

коллекторларда, лотоктарда, траншеялар мен тоннелдерде 600 астам телефон кабелдерін тарту жұмыстарына қатысу;

кабель ұштарын дәнекерлеу және қалайылау;

күзет аймақтарында жұмыс істеу кезінде құрылыс ұйымдарының қазуды келісу шарттарын орындауын қадағалау.

25. Білуге тиіс:

коллекторларда, тоннельдерде және траншеяларда телефон және кабель канализациясын төсеу, қарау және жөндеу, блоктар мен құбырларды ілу, қайта түсіру, кабельдерді канализацияға тарту жөніндегі жұмыстарды жүргізу технологиясы;

кабельдік канализацияны пайдалану жөніндегі жұмыстар кезінде қолданылатын механизмдердің, айлабұйымдар мен құралдардың құрылысы мен мақсаты;

тартуға арналған кабельдерді бітеу түрлері;

шолу құрылғыларында салу кезінде пластмасса кабельдердің қабатын тәсілдері;

алюминий және болат қабаттары бар кабельдерді салу тәртібі;

кабельдерді барабанда сақтау тәртібі;

жерді қазу жұмыстары жүргізілетін учаскелерді күту тәртібі;

канализациялық құрылыстарын техникалық құжаттама және паспорттау;

материалдарды есептен шығару тәртібі.

12-параграф. Жерасты құрылыстары мен байланыс коммуникациялар электромонтері, 5-разряд

26. Жұмыс сипаттамасы:

сыйымдылығы 12 арнадан асатын телефон канализациясының блоктарын ілу және түсіру;

телефон бөлу шкафттарын орнату;

600 жұптан астам телефон кабелі канализацияда коллекторларда, лотоктар мен тоннельдерде, траншеяларда салу және тарту;

талшықты-оптикалық кабельді канализацияға төсеу;

кабельдердің жарамдылығын сақтай отырып, түрлі көлемді кабельдерді канализациядан тарту;

үлкен арнайы және бұрыштық темірбетон құдықтарының кірпіштерін қалау;

үлкен арнайы және бұрыштық темірбетон құдықтарды құрастыру;

орындар бойынша кәбілдік телефон канализацияны салу және жөндеу;

құдықтарды гидрооқшаулау бойынша жұмыстарды орындау;

кәбілдік канализацияны күрделі жөндеу;

телефон канализацияны салу, жөндеу және салу жөніндегі жұмыстарда қолданылатын механизмдер мен айлабұйымдарды жөндеу;

телефон канализация құрылыстарын пайдалануға қабылдауға қатысу.

27. Білуге тиіс:

үлкен үлгідегі құдықтарын құрылысы;

арнайы үлгідегі телефон құдықтарын монтаждау және қалау технологиясы;

көпір фермалары бойынша телефон канализацияны салу және жөндеу бойынша жұмыстарды өткізу тәртібі;

шолу құрылғыларын гидрооқшаулау үшін қолданылатын гидрооқшаулау материалдарының түрлері;

ақаулы барабандардан кабельді қайта орау және кабельді қайта қалқалау тәртібі;

канализациялық-кабельдік құрылыстарды пайдалануға қабылдау тәртібі.

13-параграф. Кабельші-дәнекерлеуші, 3-разряд

28. Жұмыс сипаттамасы:

100 жұпқа дейінгі көлемде кабельдерге техникалық қызмет көрсету және жөндеу;

сыйымдылығы 100 жұптан асатын кәбілдерге және соңғы кәбіл құрылғыларына (қоршауларды орнатуға, құдықтарды ашуға және оларды желдетуге, кәбілдерді монтаждауға және тарату қораптарын және кәбіл жәшіктерін орнатуға, кәбіл

құрылыстарын қарауға, ағымдағы және күрделі жөндеуге, кәбіл зақымдарын жоюға, шеткі құрылғылардан қоңырау соғуға, қосалқы жұмыстарға) пайдалану-техникалық қызмет көрсетуге қатысу;

кабельді пайдалануға байланысты кабельді қазу және кабельдерді пайдалануға байланысты ор қазу жұмыстарын орындау;

газталдағыштың көмегімен жарылыс қауіпті газдардың болуын анықтау үшін қарау құрылғылары мен шахталарды тексеру;

техникалық құжаттаманың және шурвалау көмегімен белгілі бір жердегі кабель трассасын анықтау;

кабельдік массалармен, дәнекермен, дәнекерлеу шамдарымен, газ жанарғыларымен жұмыстарын жүргізу.

29. Білуге тиіс:

электротехниканың қарапайым негіздері;

Орындалатын жұмыстардың сипаттамасымен байланысты кабельдік құрылыстарды пайдалану жөніндегі нұсқаулар мен нұсқаулықтардың жекелеген тәртібі, ережелері;

байланыс желілерін күзетудің негізгі тәртібі және күзет аймақтарында жер қазу жұмыстарын жүргізу жағдайларының ережелері;

газ анализаторын пайдалану тәртібі;

пластмасса қабықтағы кабельді монтаждау тәртібі;

тұрақты артық қысымдағы қалалық телефон станциясының қалааралық кабельдері мен кабельдерінің мазмұны туралы негізгі ұғымдар;

телефон канализациясының қарау құрылғылары мен арналарын, кабельдерді, қорғау жолақтарын, тарату қораптарын (кәбіл жәшіктерін) және бокстарды нөмірлеу;

кабельдерді пайдалану кезінде қолданылатын дәнекерлер мен кәбіл массалары;

кабельдің темір қабыршақтарының тотығуы туралы қарапайым мағлұматтар;

қалааралық кабель жолының бағытын құру туралы нұсқаулықтың негізгі ережелері;

тарату телефон шкафтарының, кабельдік жәшіктердің, қарау құрылғыларының, шахталар мен компрессорлардың кілттерін сақтау және алу тәртібі;

еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

14-параграф. Кабельші-дәнекерлеуші, 4-разряд

30. Жұмыс сипаттамасы:

қалалық телефон станциясының қалааралық кабельдері мен кабельдерін және сыйымдылығы 300 жұпқа дейінгі ауылдық телефон желілерін және жоғары жиілікті кабельдердің соңғы құрылғыларын жөндеу және техникалық қызмет көрсету;

сыйымдылығы 300 жұптен астам кабельдерді пайдалану-техникалық қызмет көрсетуге қатысу;

кабельдерді қолмен және механикалық тәсіл бойынша монтаждау;
тұрақты артық ауа қысымына кабельдерді орнату;
саңлаусыз кабель қабыршақтарын болдырмау;
кабельдерді тұрақты токпен өлшеу;
кабельдерді жалғау;
муфталарды кабель массаларымен құю;
кабельдің қорғасын қабықтарын алу;

кабель іздегіштің көмегімен кабельдің жолын және қаншалықты тереңдікте жатқандығын анықтау;

жерасты металл байланыс құрылыстарының (қызмет көрсетілмейтін күшейткіш пункттің протекторлары мен кабель қабығындағы, цистерналарындағы топырақтың, әлеуеттердің меншікті кедергісі, қызмет көрсетілмейтін күшейткіш пункттің протекторлары мен жерге қосу контурларының кедергісі) коррозиялық жай - күйіне мерзімді электрлік өлшеулер жүргізу;

жөндеу жұмыстарын жүргізгеннен кейін кабель трассаларын бекіту, шығару құрылғысының зақымдануын жою бойынша жұмыстарды орындау;

кабель шахталарын (кабельдердің металл қабықтарын қайта дәнекерлеу, консольдерді орнату және ауыстыру, кабельдерді қайта салу) ағымдағы ұстау;

қызмет көрсетілмейтін регенерациялық пункттерді (тығыздалған төсемелер мен қысым датчиктерін ауыстыру, қызметтік байланысты тексеру және телебақылау, артық ауа қысымына қызмет көрсететін регенерациялық пункттерді орнату) ағымдағы ұстау.

31. Білуге тиіс:

алыс байланыс және телефония негіздері;

қызмет көрсетілетін қалалық телефон станциясын құру принципі;

қалааралық және қалалық кабельді құрылыстарды техникалық пайдаланудың негізгі ережелері;

кабельдерді механикаландырылған тәсілмен төсеу және монтаждау әдістері және ол үшін қолданылатын құрал-саймандар мен құрылғылар;

байланыс желісін бақылау тәртібі;

барлық қызмет көрсетілетін кабельдердің конструкциялары;

кабельдердің бастапқы электрлік параметрлері туралы негізгі ұғымдар;

кабельдерді пайдалану кезінде қолданылатын қарапайым өлшеу аспаптарының мақсаты мен жұмыс принципі;

кабель жіптері мен сымдарының дұрыстығын тексеру тәртібі;

материалдар шығысының нормалары және оларды есептен шығару тәртібі;

кабельдік зақымдарды есепке алу;

қызмет көрсетілмейтін күшейту пунктін, қызмет көрсетілмейтін регенерациялық пункттерді ұстау жөніндегі нұсқаулық;

кабельдерді тұрақты токпен өлшеу кезіндегі электр нормалары;

еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;
өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

15-параграф. Кабельші-дәнекерлеуші, 5-разряд

32. Жұмыс сипаттамасы:

қалааралық кәбілдердің, қалалық телефон станциясының кәбілдерінің, сыйымдылығы 300-ден 600 жұпқа дейінгі ауылдық телефон желілерінің барлық типтеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу;

кабельді байланыстың барлық түрінде соның ішінде үздіксіз қызмет атқаратындарында бұзылуды болдырмау;

сыйымдылығы 600 жұпқа дейінгі қалалық телефон кабельдерін қолмен және механикаландырылған тәсілдермен, тарату шкафтарын, бокстарды және өзге де соңғы құрылғыларды монтаждау;

тұрақты артық ауа қысымымен кабельді ұстауға арналған жабдыққа қызмет көрсету ;

суланған кабельдерді айдау бойынша жұмыстар жүргізу;

кабельдер қабықтарының герметикалық емес жерлерін табу;

айнымалы токпен байланыс кабельдерін өлшеу;

байланыс құрылыстарын тоттанудан және найзағайдың соғуынан қорғау құрылғыларын монтаждау, реттеу және жөндеу және профилактикалық өлшеу;

өлшеу құралдарының күшімен зақымданған жерін анықтау;

кабельді магистральдерді қайта қалпына келтіруге, кабельді құрылыстарды пайдалануға беруге қатысу;

кабельді магистральдар құрылысын техникалық қадағалауды жүзеге асыру.

33. Білуге тиіс:

қалалық телефон станциясының және қалааралық кабель желілерінің кабельдік құрылыстарын пайдалану жөніндегі тәртібі, басшылықтар, нұсқаулықтар;

қалалық телефон станциясының кәбілдік-канализациялық құрылыстарын пайдалануға қабылдау жөніндегі негізгі ережелер, нұсқаулықтар;

тұрақты және ауыспалы токпен өлшеудегі электр нормалары;

кабельдік желілерді техникалық есепке алу құжаттамасы;

кабельдерді тоттанудан, найзағайдың соғуынан және қауіпті әсерлерден қорғау құралдары;

су асты кабельдерін төсеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу тәртібі;

еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

16-параграф. Кабельші-дәнекерлеуші, 6-разряд

34. Жұмыс сипаттамасы:

сыйымдылығы 2400 жұп қалалық және қалааралық кабельдерге, сондай-ақ беру жүйелерімен тығыздалған және телебақылау аппаратурасымен жабдықталған кабельдерге техникалық қызмет көрсету және жөндеу;

қызмет көрсетілмейтін күшейту пунктiнiң, қызмет көрсетiлмейтiн регенерациялық пункттердiң контейнерлерiн ауыстыру және монтаждау;

сыйымдылығы 600 жұптан асатын телефон кабельдерiн, қызмет көрсетiлмейтiн күшейту пунктiнiң жабдықтарын монтаждау;

кабельдi байланыс желiлерiн қалпына келтiру жұмыстарын жүргiзу;

кабельдердi симметриялау, импульстi-кодтық модуляцияның желiлiк трактiлерiндегi ақауларды жою, талшықты-оптикалық кабельдерге қызмет көрсету бойынша жұмыстарды жүргiзуге қатысу;

қызмет көрсету бойынша кабель жұмыстарын жүргiзу;

талшықты-оптикалық байланыс желiлерiнде электрлiк өлшеулер жүргiзу;

қалалық және қалааралық кабельдерге қызмет көрсету, ағымдағы және күрделi жөндеу бойынша жұмыстардың барлық түрлерiн орындайтын кәбiлшi-дәнекерлеушiлердi басқару;

желiлiк-кабельдiк құрылыстарды пайдалануға қабылдауға қатысу.

35. Бiлуге тиiс:

электротехника, телефония және алыс байланыс негiздерi;

қалалық телефон станциясының кабельдiк құрылыстарына қызмет көрсетудi ұйымдастыру;

қалалық және қалааралық байланыс желiлерiн өлшеу теориясының негiздерi;

тарату жүйелерiмен тығыздау туралы негiзгi мәлiметтер;

кабельдердi симметриялау принципi;

оптикалық кабельдердi және тығыздау жүйелерiн пайдалану жөнiндегi негiзгi мәлiметтер;

кабельдiк құрылыстарды пайдалану үшiн материалдардың жылдық шығысының нормалары;

еңбек қауiпсiздiгi мен еңбектi қорғау жөнiндегi тәртiбi;

өрт қауiпсiздiгi жөнiндегi тәртiбi.

36. Техникалық және кәсiптiк (арнайы орта, кәсiптiк орта) бiлiм талап етiледi.

17-параграф. Кабельшi-дәнекерлеушi, 7-разряд

37. Жұмыс сипаттамасы:

қалалық және қалааралық кабельдердiң жаңа конструкцияларын пайдалану-техникалық қызмет көрсету және монтаждау;

барлық үлгідегі контейнерлерді, импульсті-кодтық модуляция аппаратурасын және осы аппаратурамен тығыздалған кабельдерді, талшықты-оптикалық кабельдерді монтаждау, жөндеу және пайдалану бойынша жұмыстардың барлық түрлерін орындау;

кәбілдерді симметриялау, кәбіл магистральдарындағы, қызмет көрсетілмейтін күшейту пунктiнiң, қызмет көрсетiлмейтiн регенерациялық пункттердiң жабдықтарындағы апаттарды жою;

талшықты-оптикалық байланыс желiлерiн ағымдағы және күрделi жөндеу бойынша жұмыстарды орындау, оларды пайдалануға қабылдау.

38. Бiлуге тиiс:

электротехника, алыс байланыс телефония негiздерi;

қалалық телефон станциясының кабельдiк құрылыстарына қызмет көрсетудi ұйымдастыру;

талшықты-оптикалық кабельдердiң типтерi мен конструкциялары;

талшықты-оптикалық кабельдердi өлшеуге арналған аспаптардың жұмыс iстеу принципi және оларды өлшеу әдiстерi;

кабельдердiң жаңа түрлерiнiң жұмыс iстеу принципi және құрылысы;

кабельдердi симметриялау принципi;

еңбек қауiпсiздiгi мен еңбектi қорғау жөнiндегi тәртiбi;

өрт қауiпсiздiгi жөнiндегi тәртiбi.

39. Техникалық және кәсiптiк (арнайы орта, кәсiптiк орта) бiлiм талап етiледi.

18-параграф. Пошта вагондарының жолсерiгi-электрмонтерi

40. Жұмыс сипаттамасы:

пошта вагонында қызмет ету, оның тазалығын сақтау;

сумен қамтамасыз ету, электрмен жабдықтау, жылу жабдықтарының, ауа желдеткiштерiнiң, тоңазытқыш қондырғыларының, шаң-тозаңнан тазалау үстелiнiң үздiксiз жұмыс iстеуiн қамтамасыз ету және ақаулықтарын түзету;

рейске шығар алдында поштаны техникалық тексеруге қатысу;

поштаны iрiктеуге және ауыстыруға қатысу;

пошта жәшiктерiнен хат хабарларды алу;

хат хабарларға мөр соғу;

поштаны тексеруге, сақтандыру қаптарын ашуға және жабуға, пошта вагонынан поштаны қабылдауға және тапсыруға қатысу;

жолда және пошта ауыстыру кезiнде пошта қауiпсiздiгiн қамтамасыз ету.

41. Бiлуге тиiс:

пошта вагонының және оның негiзгi желiлерiнiң жалпы жабдықтары;

iшкi жабдықтары;

вагондарды жөндеу, буксаларды, тежегіштерді және электр жабдықтары жүйесін ревизиялау түрлері мен мерзімдері;

вагондар поездың құрамына енгізілмеуі тиіс ақаулықтардың түрлері;

вагондардың электр жабдығының (генератордың, аккумуляторлық батареяның, басқару пультінің, желдеткіштің және өзгелердің) құрылғысы;

поездың жүру қауіпсіздігін қамтамасыз ететін темір жол көлігінің тәртібі;

жолаушылар пойызы жолсеріктері үшін темір жол көлігінде дабыл қағу құралдарын пайдалану жөніндегі техникалық тәртібі мен нұсқаулықтары;

пошта вагондарын тиеу және түсіру тәртібі;

әкімшілік-аумақтық бөлу, көрсетілген жұмыстарды орындау үшін қажетті көлемдегі пошталық тәртіп пен нұсқаулықтар;

III санатты желілерде жұмыс істеген жағдайда - 3-разряд;

II санатты желілерде жұмыс істеген жағдайда - 4-разряд;

I санатты желілерде жұмыс істеген жағдайда - 5-разряд.

19-параграф. Пошта жабдықтарының электромеханигі, 3-разряд

42. Жұмыс сипаттамасы:

электр және механикалық бөлігіне техникалық қызмет көрсету, ағымдағы жөндеу мен реттеу;

қарапайым пошта жабдықтары мен шағын механикаландыру құралдарын бөлшектеу және сынау;

қызмет көрсететін жабдықтарды жұмысқа дайындау, тазалау, майлау.

43. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдық пен шағын механикаландыру құралдарының жұмыс істеу принципі және монтаждау;

бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарының құрылысы, мақсаты және пайдалану тәртібі;

бөлшектерді слесарлық өңдеу тәсілдері;

жабдыққа техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу кезінде орындалатын операциялар;

қызмет көрсетілетін жабдықты техникалық пайдалану тәртібі.

44. Жұмыс үлгілері:

техникалық қызмет көрсету;

ағымдағы жөндеу;

сынақ;

реттеу және бөлшектеу:

1) касса аппараттары;

2) қап ұстағыштар;

- 3) пошта арбашалары, контейнерлер;
- 4) абоненттік және тірек пункттерінің шкафтары;
- 5) нөмірлегіштер.

20-параграф. Пошта жабдықтарының электромеханигі, 4-разряд

45. Жұмыс сипаттамасы:

электр және механикалық бөлігіне техникалық қызмет көрсету, ағымдағы жөндеу мен реттеу;

орташа күрделі пошта жабдықтарын бөлшектеу және сынау;

механикалық, электр бөлігін күрделі жөндеу, баптау және қарапайым пошта жабдығын монтаждау;

ағымдағы және күрделі жөндеуге арналған ақау ведомостарын дайындау.

46. Білуге тиіс:

қарапайым және орташа күрделіктегі пошта жабдығының құрылғысы;

жөндеуге арналған ақау ведомостарын жасау тәртібі;

тораптарды бөлшектеу және құрастыру тәсілдері;

жабдықтың және ауыстырып қосқыш құрылғылардың электр жетегінің жұмыс істеу принциптері;

электротехника негіздері.

47. Жұмыс үлгілері:

техникалық қызмет көрсету;

ағымдағы жөндеу;

сынақ;

реттеу және бөлшектеу:

1) полимерді заттарды дәнекерлеуге арналған машиналары;

2) ақша аударымдарын өндеуге арналған электромеханикалық машиналары;

3) таңбалау, қорапқа орау, мөр соғу машиналары;

4) көтергіш шахтасы бар тік-көлденең көтергіштер;

5) барлық үлгідегі транспортерлер;

күрделі жөндеу, баптау мен монтаждау:

1) касса аппараттары;

2) қап ұстағыштар;

3) пошта арбашалары, контейнерлер;

4) абоненттік және тірек пункттері шкафтары;

5) нөмірлегіштер.

21-параграф. Пошта жабдықтары электромеханигі, 5-разряд

48. Жұмыс сипаттамасы:

электр және механикалық бөлігіне техникалық қызмет көрсету, ағымдағы жөндеу мен реттеу;

күрделі және аса күрделі пошта жабдықтарын бөлшектеу және сынау;

механикалық, электр бөлігін күрделі жөндеу, баптау және орташа күрделі пошта жабдықтарын монтаждау.

49. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін пошта жабдығының құрылғысы, кинематикалық және электр схемалары;

жабдықты жөндеуге арналған техникалық шарттары;

қызмет көрсетілетін жабдықтың бөлшектерін қалпына келтірудің, жөндеудің, құрастырудың және монтаждаудың технологиялық кезектілігі мен әдістері;

күрделі бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарының құрылысы, мақсаты және пайдалану тәртібі;

тозған бөлшектерді қалпына келтіру және қатайту тәсілдері;

орташа күрделі сызбаларды оқу тәртібі;

сандық жүйелер туралы түсінік;

екілік сандық жүйесі, оны машиналарда пайдалану.

50. Жұмыс үлгілері:

техникалық қызмет көрсету;

ағымдағы жөндеу;

сынақ;

реттеу және бөлшектеу:

1) автоматты және жартылай автоматты хат сұрыптаушы машиналары;

2) үлкендігіне қарай хаттарды сұрыптау машиналары;

3) индексін анықтауға арналған қондырғылар;

4) жартылай автоматты сұрыптауға арналған қондырғылар;

5) сәлемдемелер және мөр пачкаларын сұрыптауға арналған қондырғылар;

6) бандерольдерді сұрыптауға арналған жабдықтар;

күрделі жөндеу, баптау мен монтаждау:

1) полимер пленкаларды дәнекерлеуге арналған машиналар;

2) ақша аударымдарын өңдеуге арналған электромеханикалық машиналар;

3) таңбалау, қорапқа орау, мөр соғу машиналары;

4) көтергіш шахтасы бар тік-көлденең көтергіштер;

5) барлық үлгідегі транспортерлер.

22-параграф. Пошта жабдықтарының электромеханигі, 6-разряд

51. Жұмыс сипаттамасы:

электр және механикалық бөлігіне техникалық қызмет көрсету, ағымдағы жөндеу мен реттеу;

күрделі және аса күрделі пошта жабдықтарын бөлшектеу және сынау;

механикалық, электр бөлігін күрделі жөндеу, баптау және күрделі және аса күрделі пошта жабдықтарын монтаждау.

52. Білуге тиіс:

аса күрделі жабдықтың құрылымы, кинематикалық және электрлік схемалары, техникалық шарттары, жөндеу, құрастыру және монтаждау әдістері;

жабдықты дәлдікке, оның дұрыс орнатылуына сынау әдістері;

машиналарды статикалық және динамикалық теңдестіру;

өлшеу қателіктері, жұмыс істейтін бөлшектерге рұқсат етілген жүктемелер;

жабдықтардың тораптары мен механизмдері және сынулар мен авариялардың алдын алу бойынша алдын алу шаралары;

күрделі құрастыру және бөлшектеу сызбаларын оқу және эскиздерді сызу тәртібі.

53. Жұмыс үлгілері:

күрделі жөндеу, баптау мен монтаждау:

1) автоматты және жартылай автоматты хат сұрыптайтын машиналар;

2) жазбаша хат-хабарды автоматты түрде қаптауға және мөрқалауға арналған машиналар;

3) хаттарды габариттері бойынша бөлшектеуге арналған машиналар;

4) ақша аударымдарын өндеуге арналған электр машиналары;

5) индексін анықтауға арналған қондырғылар;

6) жартылай автоматты сұрыптауға арналған қондырғылар;

7) посылкалар мен мөр бумаларын сұрыптауға арналған қондырғылар;

8) бандерольдерді сұрыптауға арналған қондырғылар.

54. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

23-параграф. Почта жөнелтімдерін және баспа шығармаларының сұрыптаушы

55. Жұмыс сипаттамасы:

пошта жөнелтілімдерін, мерзімді басылымдарды, жеткізу карточкаларын, ақша аударымдарын, филателиялық өнімдерді белгіленген тәртіппен сұрыптау;

хат-хабарлар мен мерзімді басылымдар салынған постпакеттер мен қаптарды (бумаларды) бітеу;

оларды пошта жіберу жоспарына сәйкес белгіленген мерзімде жіберу;

мерзімді басылымдарды, филателиялық өнімдерді және басқа да жөнелтілімдерді сұрыптау және бағыттау жөніндегі нұсқаулыққа және құралдарға түзетулер енгізу.

56. Білуге тиіс:

орындалатын жұмыстардың пошталық тәртібі;

почта жөнелтімдері мен мерзімді басылымдардың барлық түрлерін алу, өңдеу және жөнелту тәртібі;

машиналық сұрыптау кезіндегі сұрыптау машинасының хат схемасы;

почта жөнелтімдерінің барлық түрлерін жіберу тарифтері;

өз жұмыс орнына поштаны өңдеу мен жіберудің бақылау мерзімі мен кестесі;

пошта жөнелтілімдері мен мерзімді басылымдарды сұрыптаудың қолданыстағы жүйесі;

құжаттарға тіркеу және пакеттерден кейінгі қаптарға (бумаларға) бекіту тәртібі;

пошта жөнелтілімдерін және мерзімді басылымдарды есепке алу тәртібі;

баспасөз жөнелту жөніндегі нұсқаулықтар;

әкімшілік-аумақтық бөлінісі, пошта вагондары маршруттарының схемасы;

өз жұмыс орны үшін халықаралық поштаны жіберу жоспарлары;

дүниежүзілік пошта одағының бюросы шығаратын әлем елдері мен аумақтарының алфавиттік тізімін пайдалану тәртібі;

ақшалай есептілікті бақылау жөніндегі нұсқаулық.

Басқа қаладан келген жазбаша хат-хабарлар мен қарапайым бандерольдерді сұрыптау кезінде жұмыс орындарында сұрыптау ұяшықтарының жалпы саны 150-ге дейін, кіріс және жергілікті хат-хабарлар жазбаша хат-хабарлар мен қарапайым бандерольдерді әр түрлі жұмыс орындарында сұрыптау пункттерінің жалпы саны 200-ге дейін, газет тораптарындағы, тіркелген байланыс кәсіпорындарындағы мерзімді басылымдарды, почтамттардың газет-журнал экспедицияларын, жол бойындағы почтамттарды, жалпы саны 200-ге дейін газет тораптары мен байланыс бөлімшелерін, қалалық қызметтік почтамен қызмет көрсетілетін пункттер бойынша кіріс және жергілікті хат - хабарлар мен мерзімді басылымдарды, 100-ге дейінгі пункттердің жалпы саны бар хат-хабарларды, жұмыс орындарындағы әуежайлардағы пошта тасымалдау бөлімшелеріндегі хат-хабарларды сұрыптау ұяшықтарының саны 100-ге дейін кезінде - 2 разряд.

Басқа қаладан келген жазбаша хат-хабарлар мен қарапайым бандерольдерді сұрыптау кезінде жұмыс орындарында сұрыптау ұяшықтарының жалпы саны 150-ден 350-ге дейін, кіріс және жергілікті жазбаша хат-хабарлар мен сұрыптау пункттерінің жалпы саны 201-ден 400-ге дейін әртүрлі жұмыс орындарындағы қарапайым бандерольдерді, газет тораптарындағы мерзімді басылымдарды, тіркелген байланыс кәсіпорындарында, почтамттардың газет-журнал экспедицияларында, жол бойындағы почтамттарда, жалпы саны 201-ден 500-ге дейін газет тораптары мен байланыс, 101 - ден 300-ге дейінгі пункттердің жалпы саны бар қалалық қызметтік почтамен қызмет көрсетілетін пункттер бойынша кіріс және жергілікті хат-хабарлар мен мерзімді басылымдарды, 101-ден 200-ге дейінгі сұрыптау торларының саны бар жұмыс орындарындағы әуежайлардағы пошта тасымалдау бөлімшелеріндегі хат-хабарларды, жалпы бөлінетін топтар саны 60-қа дейінгі жұмыс орындарындағы сәлемдемелерді,

бағалы хаттар мен бандерольдерді, почта салынған қаптарды және газет бумаларын, 70-ке дейінгі бағыттар кезінде - 3 разряд.

Басқа қаладан келген жазбаша хат-хабарлар мен қарапайым бандерольдерді сұрыптау ұяшықтарының жалпы саны 350-ден астам жұмыс орындарында, кіріс және жергілікті жазбаша хат-хабарлар мен әртүрлі жұмыс орындарында сұрыптау пункттерінің (қала көшелерінің) жалпы саны 400-ден астам қарапайым бандерольдерді, почтамттардың газет-журнал экспедицияларындағы мерзімді басылымдарды, темір жол бойындағы почталарды, жалпы саны 500-ден астам газет тораптары мен байланыс бөлімшелерін, қалалық қызметтік пошта, пункттерінің жалпы саны 300-ден астам, әуежайлардың жанындағы почта тасымалдау бөлімшелеріндегі хат-хабарлар жұмыс орындарында сұрыптау ұяшықтарының саны 200-ден астам, сәлемдемелер, бағалы хаттар мен бандерольдер, почта салынған қапшықтар және бөлінетін топтарының жалпы саны 60-тан астам газет бумалары, бір немесе кезекпен бірнеше жұмыс орындарында сұрыптау ұяшықтарының жалпы саны 500-ден астам, халықаралық почта алмасу парақтары болып табылатын байланыс кәсіпорындарындағы экспорттық баспасөзді жіберу жоспарына сәйкес шет мемлекеттердің, 70-тен астам бағыттар бойынша пакеттерден және бандерольдерден кейінгі және олардың бағыттарына топтастыру, халықаралық шығыс және кіріс жазбаша хат – хабарлар, сәлемдемелер мен қапшықтар, соның ішінде көрсетілген халықаралық жөнелтімдерге құжаттама ресімдеу кезінде - 4 разряд.

24-параграф. Пошташы

57. Жұмыс сипаттамасы:

- пошта жөнелтімдері мен мерзімді басылымдарды адресаттарға жеткізу;
- хат-хабарды, мерзімді баспасөзді, зейнетақы тапсырмаларын және жеткізу үшін ақша алу;
- алынған жөнелтімдер мен мерзімді басылымдарды жеткізуге дайындау;
- пошта жөнелтілімдерінің, зейнетақылардың, ақша аударымдарының, мерзімді басылымдардың, жеделхаттардың барлық түрлерін адресаттарға жеткізу;
- клиенттерге пошта жөнелтілімдерін адресстеу, қабылдау және беру мәселелері бойынша, байланыс бөлімшелерінде пошта және телеграф операцияларын жүргізу уақыты, почтамттағы байланыс торабы туралы түсіндірулер;
- кетіп қалған адресаттар туралы анықтама беру және тапсырылмаған пошта жөнелтімдерін ресімдеу;
- тіркелетін пошта жөнелтілімдерін тапсыру туралы хабарламаларды ресімдеу;
- жүру бойынша мерзімді басылымдарға жеткізу карточкаларын іріктеу және олардан мөрді жеткізу үшін жүргіштер жасау;
- жеткізілген тіркелетін пошта жөнелтімдері мен жеделхаттарға құжаттама ресімдеу;

карапайым хаттарды жіберу үшін халықтан қабылдау;
пошта жәшіктерінен хаттарды алу;
қызмет көрсетілетін жеткізу учаскелерінде пошта төлемінің белгілерін сату;
пошта сүйемелдеу және алмасу;
бастапқы пунктте пошта және мерзімді баспасөз алу;

оларды тиеу мен түсіруді қоса алғанда, жолдағы алмасу және соңғы пунктте тапсыру;

абоненттік шкафтар мен тірек пункттерінің дұрыс жағдайда ұсталуын, қызмет көрсетілетін жеткізу учаскесінің абаттандыру жағдайын (елді мекендер мен көшелердің атауларын, үйлердің нөмірленуін, үйлердің кіреберістерін жарықтандыруды, пошта жәшіктерін қақпалар мен дуалдарға шығаруды және өзгелер) бақылау және кемшіліктерді жою бойынша қажетті шаралар қабылдау.

58. Білуге тиіс:

пошта жөнелтімдерінің түрлері мен санаттары;

мерзімді басылымдар мен жеделхаттардың, пошта жөнелтілімдерінің барлық түрлерін мекенжай бойынша жеткізудің тәртібі;

зейнетақылар мен жәрдемақыларды жеткізу, сондай-ақ байланыс қызметтерін үйде көрсету тәртібі;

қызмет көрсетілетін жеткізу учаскелерінде көшелердің, үйлердің, пәтерлердің орналасуы;

почта жөнелтімдері мен жеделхаттарды жеткізудің мерзімдері;

почта және телеграф байланысы қызметтерінің тарифтері;

поштаны сүйемелдеу, айырбастау және сақтау жөніндегі тәртібі мен нұсқаулықтар;

бағыт бойынша көлік қозғалысының кестесі;

халықтан жеделхаттарды қабылдау тәртібі;

пошта жәшіктерінен хат-хабарларды алу тәртібі мен бақылау мерзімдері және оны мөртабан жасау тәртібі;

қалалық пошташы үшін жеткізілген тіркелетін почта жөнелтімдері мен жеделхаттарға құжаттаманы ресімдеу тәртібі.

Бір жеткізу учаскесіне қызмет көрсету кезінде, 1-2 жеткізу учаскелеріндегі пошташыларды білу және ауыстыруды жүзеге асыру кезінде - 2 разряд.

Бір жеткізу учаскесіне қызмет көрсету кезінде, 3-4 жеткізу учаскелеріндегі пошташыларды білу және ауыстыруды жүзеге асыру кезінде - 3 разряд.

Бір жеткізу учаскесіне қызмет көрсету кезінде, 5 және одан да көп жеткізу учаскелерінде пошташыларды білу және ауыстыруды жүзеге асыру кезінде - 4 разряд.

Ауылдық пошташылар үшін: бір жеткізу учаскесіне қызмет көрсету, тапсырысты хат - хабарды үйде қабылдау, радионүкттерді пайдаланғаны үшін төлем, газеттер мен журналдарға жазылу, 50 километрге дейінгі маршруттарда почтаны алып жүру және айырбастау, халықтан жеделхаттарды қабылдау және адресаттарға жеделхаттардың

барлық түрлерін жеткізу, хат-хабарларды пошта жәшіктерінен алу, оны іріктеу және штемпелдеу кезінде - 2 разряд.

Бір жеткізу учаскесіне қызмет көрсету кезінде, 1-2 жеткізу учаскелерінде пошташыларды білу және ауыстыруды жүзеге асыру, 50 - ден 100 километрге дейінгі маршруттарда почтаны алып жүру және айырбастау, адресаттарға категориялық жеделхаттарды жеткізу, анықтамалық жеделхаттардың адресаттары туралы анықтамаларды жеткізу, кіріс жеделхаттарды аппарат бойынша қабылдау кезінде - 3 разряд.

Бір жеткізу учаскесіне қызмет көрсету кезінде, 3 және одан да көп учаскелерде пошташыларды білу және ауыстыруды жүзеге асыру, 100 километрден астам маршруттарда және қалалық маршруттар бойынша бағалы хаттарды, бандерольдер мен посылкаларды үйде қабылдау, почта мен сақтандыру қаптарын алып жүру және айырбастау, адресаттарға үкіметтік хат - хабарларды жеткізу, жеделхаттардың түрлері мен санаттарын тәулік бойы жеткізу, телеграфшының жеделхаттарды ол болмаған кезде жөнелту жөніндегі міндеттерін орындау кезінде - 4 разряд.

25-параграф. Радиооператор

59. Жұмыс сипаттамасы:

радиостанцияларда жұмыс істеу кезінде:

қабылдау-тарату радиостанцияларының жабдықтарына техникалық қызмет көрсету;
станциялардың электр күштік шаруашылығына және антенна-діңгек құрылғыларына қызмет көрсету;

таратқыштар мен қабылдағыштардың жұмыс жиілігіне баптау;

қарапайым электрлік өлшеулер мен сынақтар жүргізу;

ақаулы шамдарды ауыстыру және қарапайым техникалық ақаулықтарды жою;

әріптік басып шығаратын телеграф аппаратурасында "Морзе" әліппесінің радиogramмаларын беру және қабылдау;

жазу машинкасында радиogramмаларды қабылдау;

тесілген таспаны оқу;

радиogramмаларды ресімдеу және телеграф құжаттамасын жүргізу;

радиобақылау пункттері мен техникалық радиобақылау станцияларында жұмыс істеу кезінде:

радиосәулелерді бақылау;

радиоэлектрондық құралдарды пайдалануға арналған рұқсаттарда көрсетілген техникалық параметрлерден ауытқумен жұмыс істейтін радиостанцияларды анықтау;

заңсыз жұмыс істейтін радиоэлектрондық құралдарды анықтау;

пеленгаторлық карталарда радиоэлектрондық құралдарды анықтау.

60. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдық пен аппаратураның жұмыс істеу принципі және материалдық бөлігі;

телеграф байланысы мен электрондық-есептеу техникасын техникалық пайдалану тәртібі;

радиобайланысты және радиоалмасуды ұйымдастыру тәртібі;

қызметтік радиокодтар, "Морзе" әліппесі;

жабдықтың ақаулығының негізгі себептері және оларды жою тәсілдері;

электротехника және радиотехника негіздері.

Аралас мәтінді минутына 60-тан 90-ға дейінгі жылдамдықпен радиограммалар мен радиожеделхаттарды құлақпен кілтпен беру және қабылдау кезінде - 4 разряд.

Аралас мәтінді минутына 90-нан 120 белгіге дейінгі жылдамдықпен радиограммалар мен радиожеделхаттарды құлақпен кілтпен беру және қабылдау кезінде - 5 разряд.

Аралас мәтінді минутына 120 белгіден астам жылдамдықпен радиограммалар мен радиожеделхаттарды кілтпен беру және қабылдау кезінде - 6 разряд.

61. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

26-параграф. Радиотелевизия жабдықтары станциясының электромонтері, 3-разряд

62. Жұмыс сипаттамасы:

қосалқы жабдықты (сигнал беру және бақылау, электрмен қоректендіру, ауа және сумен салқындату, ауаны баптау жүйелері, өндіріс ішіндегі байланыс аппаратурасы, сұйық азот өндіретін тоңазытқыш-газ машиналары және өзгелер) қоса алғанда, радиобайланыстың, радиохабар таратудың, теледидардың, радиорелелік және спутниктік станциялардың қабылдау, қабылдау-тарату, тарату станциялары жабдықтары мен құрылғыларына техникалық қызмет көрсетуге және жөндеуге қатысу;

аспаптардың көрсеткіштерін бақылау;

аспаптардың көрсеткіштері және жекелеген технологиялық белгілері бойынша жабдық жұмысындағы ақауларды анықтау;

қарапайым ақаулықтарды (сақтандырғыштарды, қуаты аз трансформаторларды, дроссельдерді, конденсаторларды, потенциометрлерді, релені, гидрокөпктерді, сүзгілерді және өзгелерді ауыстыру) жою;

кабельдік қосылыстарды орындау;

электр және радио өлшеу аспаптарының, телевизиялық камералар мен антенналардың тасымалды бақылау құрылғыларын орнату;

жабдықты электрмен жарықтандыру, тазалау бойынша күрделі емес жұмыстарды орындау;

радио шамдардың шлангтарын, сүзгілері мен бактарын, ауамен және сумен салқындату жүйелерін бөлшектеу, тазалау;

орындалған жұмыстарға техникалық құжаттамасын жүргізу.

63. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысы туралы жалпы түсінік және оны техникалық пайдалану тәртібі;

электр өлшеу аспаптарының (вольтметр, амперметр, омметр) жұмыс істеу принципі, мақсаты және пайдалану тәртібі;

аппаратураны электрмен қоректендіру схемалары;

техникалық құжаттаманы жүргізу тәртібі;

электротехника, радиотехника және теледидар туралы қарапайым мәліметтері.

27-араграф. Радиотелевизия жабдықтары станциясының электромонтері, 4-разряд

64. Жұмыс сипаттамасы:

қызмет көрсетілетін жабдыққа техникалық қызмет көрсету, белгіленген жұмыс режимін қолдау;

таратқыштар мен радиоқабылдағыш құрылғыларды (әртүрлі режимдердегі жұмыс кезінде) қайта құру;

бейнебақылау құрылғысында бейне сапасын бағалау;

жабдықтарға қызмет көрсету трактілерінің жұмысын тексеру;

электр қоректендіргіш құрылғыларды және автоматты дизель-генераторларды (желіден қоректендіруге ауыстыру) іске қосуға дайындау, іске қосу және сөндіру;

ақаулы жері мен сипатын анықтау;

жарамсыз техникалық құралдарды резервтік құралдармен ауыстыру;

жекелеген күшті қалқандарды, магнит бақылағыштарды, гидрокнопкаларды, релелерді, ажыратып-қосқыштарды, потенциометрлерді, түзеткіштерді және өзгелерді жөндеу және ауыстыру;

қозғалтқыштардың, генераторлардың, коммутациялық құрылғылардың, тербелмелі контурлардың, аккумуляторлардың электр қоректендіру құрылғыларының ақауларын монтаждау, анықтау және жою бойынша жұмыстарды орындау;

ауыстырып қосқыштарды, ток түсіргіштерді, контурлы катушкаларды, айырғыштарды және ұқсас бөлшектерді механикалық реттеу;

таратқыштың сапалық көрсеткіштерін, төмен жиілікті күшейткіштердің, бейне күшейткіштердің амплитудалық-жиіліктік сипаттамаларын өлшеуді жүргізуге қатысу, сигнал деңгейін өлшеу;

режимдік кестелерге сәйкес жабдықтарды дайындау және баптау;

монтаждық схема бойынша қарапайым монтаждау жұмысын орындау.

65. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдықтардың блок-схемасы және оны техникалық пайдалану тәртібі;

электр қозғалтқыштарының, тұрақты және айнымалы ток генераторларының жұмыс істеу принципі;

күшейткіштердің электрлік схемалары;

бақылау-өлшеу аппаратурасының мақсаты мен пайдалану тәртібі;

электр қоректендіру құрылғылары;

қозғалтқыштардағы, генераторлардағы, коммутациялық жабдықтардағы, аккумуляторлардағы ақаулар және оларды жою тәсілдері;

электротехника, радиохабар және теледидар негіздері.

28-параграф. Радиотелевизия жабдықтары станциясының электромонтері, 5-разряд

66. Жұмыс сипаттамасы:

радио- және телевизиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, белгіленген жұмыс режимін қамтамасыз ету;

радиохабар және теледидар трактісінің, ретрансляциялық радиобайланыстың әртүрлі режимдегі жұмысын бақылау;

тарату, қабылдау, аралық жабдықтардағы, коммутациялық жабдықтардағы, өте жоғары жиіліктегі – ішінара модуляциядағы және орта толқынды радиостанциялардағы, телевизиялық ретрансляторлардағы, қоректену түзеткіштеріндегі, электрмен қоректендіру, ауа және сумен салқындату, ауа баптау жүйелеріндегі ақауларды анықтау және жою;

автоматтандырылған және қашықтықтан басқарылатын жабдықтарда, радио-релелік байланыстың қабылдау-тарату жабдықтарында, ғарыштық байланыс станцияларының жабдықтарында, телефон арналары мен теледидар арналарын бөлу аппаратурасында ақауларды тексеру, анықтау және жою;

бекітілген жабдықтардағы жөндеу жұмыстарын орындау;

қызмет көрсетілетін жабдықтардың сапалық көрсеткіштерін өлшеудің қолданыстағы әдістемесі бойынша өткізу;

қуатты, қабылданатын сигналдардың деңгейлерін, жиілік сипаттамаларын және өзгелерді өлшеуге қатысу;

автоматтандырылған дизель-генераторлық қондырғылары бар электр қоректендіру құрылғылары мен электр станцияларын ағымдағы жөндеу;

жобалау-конструкторлық құжаттамаға сәйкес монтаждау жұмыстарын орындау.

67. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдықтың принципті және монтаждау схемалары;

монтаждау жұмыстарын орындау тәртібі;

электр қоректендіргіштің автоматтандырылған жабдықтарының құрылысы мен жұмыс істеу принципі;

электр қондырғыларының ақаулықтары және оларды жою тәсілдері;

жабдықты жөндеу жұмыстарын орындау тәртібі;

қызмет көрсетілетін жабдықтың сапалық көрсеткіштерін өлшеу әдістемесі;

күрделі бақылау-өлшеу аппаратурасының (спектрді талдағыштар, жиілік сипаттамаларын өлшегіштер, жабдықтың сапалық көрсеткіштерін өлшеу тіректері, стандартты сигнал генераторлары, осциллографтар, арнайы мақсаттағы өлшеу құрылғылары) жұмыс істеу принципі және қолдану тәртібі.

29-параграф. Радиотелевизия жабдықтары станциясының электромонтері, 6-разряд

68. Жұмыс сипаттамасы:

аппараттық бағыттауды қашықтықтан басқаратын автоматтандырылған жабдықтарда, таратқыштарды блоктау және сигнал беру жүйелерінде, тарату құрылғыларында, тығыздау аппаратурасында, аралық жабдықта, трансформаторлық қосалқы станцияларда техникалық қызмет көрсету, ақаулықтарды анықтау және жою;

әзірленген құжаттама бойынша электр қоректендіру жүйесін жөндеу және жаңғырту бойынша жұмыстарды орындау;

күрделі монтаждау жұмыстарын орындау;

жабдықтардың, телесигнализация және телебасқару жүйелерінің негізгі сапалық және пайдалану көрсеткіштерін электрлік өлшеудің қолданыстағы әдістемелері бойынша жүргізу;

осциллограмма бойынша бейнесигналдың негізгі параметрлерін анықтау;

сынақ жолдарының сигналдары бойынша жабдықтың жай-күйін бақылау;

қызмет көрсетілетін жабдықты реттеу, баптау және жаттықтыру;

антенналарды бағыттау, электрмен қоректендіру, ауамен және сумен салқындату, ауаны баптау жүйелерін, желдету қондырғыларын жөндеу жұмыстарына және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметкерлерге басшылық ету.

69. Білуге тиіс:

жабдықтар мен аппаратураны реттеу және жаттықтыру әдістері;

жабдықтың автоматикасының электрондық схемалары мен схемалары;

кез-келген күрделіліктің монтаждық схемалары;

аппаратурадағы зақымдарды жою әдістері.

70. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

30-параграф. Радиотелевизия жабдықтары станциясының электромонтері, 7-разряд

71. Жұмыс сипаттамасы:

тәжірибелік және аса күрделі жабдықтарға (сандық, микропроцессорлық техника) техникалық қызмет көрсету, реттеу және баптау;

тәжірибелік жабдықтарды жаттықтыру;

өлшеу жұмыстары кешенін орындау;

жаңа жабдықтарды, блоктарды, платаларды әзірлеуге, маркеттеуге және жасауға қатысу;

қолданыстағы жұмыс әдістемесі бойынша сандық техника мен электрондық-есептеу техникасы элементтерін жөндеу және қызмет көрсету жұмыстарын орындау.

72. Білуге тиіс:

тәжірибелік және аса күрделі жабдықтардың (санды, микропроцессорлық техниканы) баптау, реттеу, жаттықтыру әдістері;

ерекше күрделі жабдықтардың тораптары мен блоктарының жұмыс істеу принципі; қызмет көрсетілетін жабдықтың электрондық схемалары.

73. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

31-параграф. Станция телеграф байланысы жабдықтарының электромонтері, 3-разряд

74. Жұмыс сипаттамасы:

кәсіпорын цехтарының бірінің шегінде (телеграф арналарын "өзіне", "желіге" тексеру, трансмиттер, шрифт, кадамдар және перфолент өрісі арқылы тесіктердің тесілу және таспаның тартылу сапасын, телеграф аппараттарын телеграфтау жылдамдығын тексеру, шнурларды тексеру және бітеу, ақаулы арналарды резервтік арналармен ауыстыру, жекелеген арналарды айналып өтуді ұйымдастыру, "қысқа тұйықталуға" сынау және кабель жұптарының үзілуін, үшінші топ жүйелерін беру жүйесіне қабылдау және беру деңгейлерін өлшеу, санауыштардың, температуралық-ылғалдылық режимін бақылау аспаптарының көрсеткіштерін, ток шығынын және өзгелерді алу) телеграф арналарына, байланыстарға, желілерге, сымдарға, тізбектерге, құрылғыларға, аспаптарға, аппаратураларға, жабдықтарға ағымдағы қызмет көрсетуге қатысу;

факсимильді байланыстар және аппаратураларға ағымдағы қызмет көрсетуге қатысу;

электр механикалық телеграф аппараттарында және коммутатор жабдықтарында (төменгі байланыс коммутаторлары, схемалық коммутаторлар, ерекше хат-хабар

коммутаторы) күрделі емес профилактикалық жұмыстар жүргізу және анықталған ақауларды жою, өтпелі құрылғыларды профилактикалық тексеру;

- сигналдық шамдарды, жарық шамдарын ауыстыру;
- сақтандырғыштарды, реостатты шамдарды, бауларды тексеру және ауыстыру;
- дәнекерлеу сапасын тексеру;
- телеграф аппараттары мен авто консольдердің бөлшектерін оларды ауыстыра және реттей отырып дәнекерлеу, тазалау, жуу;
- аппараттардың қаптамаларынан, "ТНТ" - дан, жалған сәулелі кезектілікті тікелей қосу аспаптарынан және өзге де беттерден шаңды сүрту;
- бауларды, штепсельдерді, батырмаларды, клавишаларды, кілттерді, микротелефонды гарнитураларды және өзгелерді жөндеу;
- телеграф аппараттарының, концентраторлардың, коммутаторлардың жұмыс істеп тұрған монтажын жөндеуге немесе жаңа электр схемаларын монтаждауға қатысу;
- ажыратылған жабдықта күрделі емес монтаждау жұмыстарын, жалған кездейсоқ кезектілікті тікелей қосу аспаптарында кроссирлеу жұмыстарын орындау;
- күрделі емес слесарлық жұмыстарды орындау;
- жекелеген бөлшектерді қалпына келтіру және жасау;
- бір үлгідегі телеграф аппараттарының лентасын бояу;
- орындалған жұмыстарға техникалық құжаттаманы, жабдықтың бүлінуіне арналған картотекаларды жүргізу;
- жабдықтың паспортына ықтимал зақымданулар туралы мәліметтерді енгізу;
- профилактикалық жұмыстардың кестелерін, технологиялық карталарды, техникалық құжаттаманы ресімдеу.

75. Білуге тиіс:

- қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылымы, жұмыс істеу принципі, құрылымдық схемалары;
- қарапайым өлшеу аспаптарының (вольтметр, амперметр, омметр және өзге де) мақсаты, құрылысы және пайдалану тәртібі;
- қызмет көрсетілетін жабдық пен аппаратураны техникалық пайдалану жөніндегі тәртібі мен нұсқаулықтар;
- телеграф принциптері;
- тамақтану көздері туралы жалпы түсініктер;
- электротехника және импульстік техника негіздері;
- жабдықпен жұмыс істеу кезіндегі еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;
- өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі;
- техникалық құжаттаманы жүргізу тәртібі.

32-параграф. Станция телеграф байланысы жабдықтарының электромонтері, 4-разряд

76. Жұмыс сипаттамасы:

тікелей қосылыстардың, абоненттік телеграфтың, шеткі телеграф аппаратурасының аймақшілік байланыстарына ағымдағы қызмет көрсету;

қызмет көрсетілетін жабдықтың, аппаратураның жай-күйін, байланыстардың іс-қимылын көзбен, сондай-ақ күрделі емес бақылау-өлшеу аспаптарының (осциллограф және өзге де) және құралдардың көмегімен бақылау;

электрмеханикалық жабдықтардың, аспаптар мен аппаратуралардың (алмалы-салмалы блоктарды, бұғаттауларды, таратқыштарды, қоректендіру блоктарын, "ТТ" жүйелерін, коммутацияланатын телеграф арналарын, қалалық телефон желісі желілерін, сақтандырғыштарды белгіленген номиналдарға сәйкестігін, тұтынушылар аппаратурасын іздеушілердің, коммуникация аппаратурасының, жалпы станциялық баудың, коммутаторлық жабдықтың, статикалық сигнал берудің механикалық және электрлік жұмыс қабілеттілігін тексеру), соңғы телеграф жабдығын (техперсоналдың өтінімдері бойынша), телеграфшылардың қабылдау жұмыс орындарында автожауаптардың болуын және өзгелерді тексеру) бекітілген кестесі бойынша профилактикалық жұмыстар мен тексерулер жүргізу;

телеграф жабдықтары мен аппаратурасының ақаулығы туралы телеграфистерінің жұмыс орындарынан соңғы пункттерден және абоненттік телеграф абоненттерінен және тікелей қосылыстардан өтінімдер қабылдау;

телеграфистерден, тікелей қосылулардың абоненттік телеграф абоненттерінен келіп түскен, сондай-ақ профилактикалық жұмыстар мен тексерулер жүргізу нәтижесінде анықталған өтінімдер бойынша қызмет көрсетілетін жабдықтардағы ақаулықтарды, зақымдануларды анықтау;

аппаратураны, жабдықты тексеру, жеделхаттар мәтінін талдау, автожауапаттың форматқа сәйкестігі, соңғы жабдықты "өзіне" тексеру, қалалық телефон желісінен, жергілікті телефон желісінен және телеграф арналары цехынан қосу желілерін сынау, тұтынушылар аппаратурасын тексеру, алдын ала іздестіру, қадамдар бойынша хабарлау генераторын тексеру, қарапайым бақылау-өлшеу аспаптарының көмегімен қажетті тексерулер мен өлшеулер жүргізу және өзге де жолдармен зақымдану орнын (учаскесін) және сипатын анықтау;

байланыс жұмысын қалпына келтіру, қызмет көрсетілетін аппаратурадағы, жабдықтардағы ақаулықтарды ақауы бар жабдықты бұғаттау, жабдықтың ақаулы блоктарын резервтегі блоктармен ауыстыру, айналма байланыстарды ұйымдастыру, тұтынушылар аппаратурасындағы, коммуникация аппаратурасында, алдын ала іздеуде, хабарлама генераторында күрделі емес ақаулықтарды жою, релені реттеу, бауларды бітеу және өзгелер арқылы жою;

ақаулы жабдықты, байланыстың басқа бөлімшеге немесе аралас торапқа өтпеуінің локализацияланған учаскелерін беруді ресімдеу;

байланыс жабдығы жұмысының зақымдануды жойғаннан кейін белгіленген нормаларға сәйкестігін бақылау;

байланыстың электрлік параметрлерін өлшеу;

байланыс жабдықтарын жұмысқа тапсыру;

релені, телеграф аппараттарын, электронды аппараттарға автоматика приставкаларын, іздеушілердің қадамдарын, ұшықтар мен коммутаторлардың кілттерін (шаблондар бойынша) жөндеу, қарапайым реттеу;

старстоптық аппараттардың жекелеген тораптарын құрастыру және реттеу;

қарапайым кроссирлеу және монтаждау орындау: абоненттік телеграфтың соңғы пункттерін, тікелей қосылыстарды монтаждау, іздеушілерді және өзгелерді монтаждау жұмыстарын құрастыру және реттеу.

77. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдық пен аппаратураның электрлік, принциптік және монтаждау схемалары;

коммутация принциптері, қосылыстың барлық түрлерінің өтуінің қаңқалық схемалары;

цех бойынша электр қуатын беру және сигнал беру схемалары;

арналар мен сымдарды өлшеу және сынау тәртібі;

кабельдік және әуе байланыс желілері туралы жалпы мәліметтер;

ең көп таралған бақылау-өлшеу аспаптарын реттеу әдістері мен тәсілдері, мақсаты және қолдану тәртібі;

зақымдарды жою және өтініштерді есепке алу тәртібі туралы нұсқаулықтар;

тізбектердің, арналардың параметрлеріне арналған электр нормалары;

жабдықтарға қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстарға белгіленген нормалар;

жабдықтың монтаждау схемалары, монтаждау, дәнекерлеу тәсілдері және оларды орындауға қойылатын талаптар;

сым төсеу тәртібі, телеграф тәртібі.

33-параграф. Станция телеграф байланысы жабдықтарының электромонтері, 5-разряд

78. Жұмыс сипаттамасы:

абоненттік телеграфтың қалалық байланыс жабдықтарына, "КТСК", "КБА-20" коммутация станцияларының тікелей қосылыстарына, жеке және аймақшілік арна құраушы аппаратураларға, телеграф аппараттарына, төменгі байланыс коммутаторларына, ерекше хат-хабар коммутаторларына, схемалық коммутаторларға,

аналогтық есептеу кешенінің шақыру аспаптарына және өзгелерге, оның ішінде шеткі пункттерде ағымдағы қызмет көрсету;

технологиялы карталарға және бекітілген кестеге сәйкес қызмет көрсетіліп жатқан жабдыққа алдын ала жөндеу жұмыстарын жасау;

тіркейтін жабдыққа техникалық қызмет көрсету;

ақауларды жою үшін телефон арқылы өтініштерді қабылдау;

қызмет көрсетілетін жабдықта, абоненттік телеграф аппаратурасында (байланыстардың болмауы туралы сигналдарды талдау, абоненттік қосу желілерін сынау, коммуникация аппаратурасын, абоненттік қондырғылардың қоректендіру құрылғыларын бұрмалау пайызына тексеру, өзара әрекет ету сигналдарының ұзақтығының болуы, бағыттар бойынша жекелеген абоненттерге шығу және өзгелер) сынақ үстелдерін пайдалана отырып, бүліну орнын (учаскесін) анықтау және оқшаулау;

электромеханикалы типті (шақыру құрылғыларындағы ақаулар, телеграфты аппараттардағы резервті көзге қосқанда "ТТ" жүйелерді қуаттандыру блоктарында және электронды аппараттардың және жарылғыш құрылғылардың моторлы тізбектеріндегі, телеграфты тізбектерде және қуат беру тізбектеріндегі, импульсты құрылғыларда және абонентті есептегіштерде, қызмет көрсететін телеграфты байланыстарда және өзгелерді) аппаратураның және жабдықтардың орташа күрделі ақауларын жою;

дұрыс жұмыс істемейтін құрылғыларды бұғаттау;

резервті аппаратураны, блоктарды ауыстыруды ұйымдастыру;

бұзылулар болған жағдайда айналмалы байланысты ұйымдастыру;

бекітілген нормаларға сәйкес аппаратуралардың және құрылғылардың электрлі және механикалы параметрлерін келтіру;

байланыстардың қайта түзетілгенін, ақауларды жойғаннан кейін қызмет көрсетіліп жатқан жабдықтардың жұмыс қабілеттерін бақылау;

орташа тоқтап қалулар кезінде жабдықтарға және аппаратураға жоспарлы және жоспарланбаған жөндеу жұмыстарын жасау;

электромеханикалық телеграф аппараттарын, электронды аппараттардың электромеханикалық тораптарын, шақыру аспаптарын, коммутация станцияларын, кадам іздеушілерді, күрделі релені, жергілікті телефон желісін (шаблондарға сәйкес), нөмір жинағыштарды және өзгелерді толық механикалық және электрлік реттеу және баптау;

көп өрісті ламельдерді тазарту;

жабдықтарды жөндеу жұмыстарынан кейін және профилактикалы жөндеулерден кейін жұмысын тексеру;

техникалық талаптарға (резервтік тығыздау аппаратурасы, факсимильді аппаратура және өзгелер) сәйкестігіне электрлік өлшеулер;

аспаптарды стендтерде тексеру;

шеткі телефон жабдығын, "ТТ" жүйелерін жұмыс қабілетінің қайта қалыптастырылуына басшылық жасау;

қызмет телеграф байланыстарын икемдеу;

жаңа немесе резервті байланыстарды, шеткі пункттардағы және абоненттердің жабдықтарын қайта орнатуға, қолданыстағы байланыстарды жабуға қатысу;

қайта түскен жабдықтың кіретін бақылауына қатысу;

"Т-53", "Т-100", "Т-63" және өзге де электромеханикалы телеграфты аппаратураларға, олардың электр қозғалтқыштарына, электронды аппараттардың электромеханикалы бөлшектеріне орташа жөндеу жұмыстарын жасауға қатысу;

жөндеу орталықтарында диспетчер функциясын орындау;

бір жүйелі телеграфты аппараттардың электр қозғалтқыштарына күрделі жөндеу;

өте күрделі монтаж жұмыстарын (қолданыстағы жүйені өзгертуді талап етпейтін) орындау;

шаблон бойынша жгуттарды байлау;

телеграф аппараттарының, концентраторлардың, коммутаторлардың электр тәсімдерін орташа жөндеу немесе монтаждау кезінде токарлық және слесарлық жұмыстарды орындау;

баспа платаларын, электрондық релелерді, шеткі телеграф жабдықтарына қосалқы бөлшектерді дайындау;

трансформаторларды, дроссельдерді, индуктивтілік катушкаларын, реле орамдарын және өзгелерді орау;

стендтерді, тіреуіштерді дайындау.

79. Білуге тиіс:

қызмет көрсету аймағындағы ток бөлуші желінің схемалары;

қашықтықтағы қуат алу және дабылдама ұйымдастыру принципі;

қондырғылар мен жабдықтарды электрлі реттеу және сынау тәсілдері;

қызмет көрсету жабдықтары мен құрылғылардың электрлі және монтажды схемалары;

монтажды схемаларды құрастыру принциптері;

бақылау-сынау қондырғыларының мақсаты мен жұмыс істеу принципі;

тізбектің негізгі электр параметрлері және тұрып қалу нормалары.

34-параграф. Станция телеграф байланысы жабдықтарының электромонтері, 6-разряд

80. Жұмыс сипаттамасы:

магистральді (оның ішінде халықаралық) телеграф арналарын, жалданатын арналарды, шетелдік өкілдіктердегі хабарламаны тарату орталығына енгізілген байланысты, топтық арна құраушы аппаратураны ("ТТ-17" "П", уақытша арна жасау

аппаратурасы), абоненттерде орнатылған соңғы аппаратураны, коммутация арналарының үйлестіру жабдықтарына, деректерді тарату аппаратурасына, факсимильді жабдықтарға ағымдағы қызмет көрсету;

түрлі телеграф аппаратурасына: әртүрлі телеграф аппараттары, соның ішінде электронды, кез келген күрделіліктегі фототелеграф аппараттары, әр түрлі типтегі, маркадағы шақыру аспаптары, тоналды тығыздаудың әртүрлі тіреулері, факсимильді аппаратура және өзгелерге қызмет көрсету;

бақылау-сынау және өлшеу аспаптарына қызмет көрсету, жабдықтың жұмыс қабілеттілігі көрсеткіштерінің кодталған мәндерін ашып жазу;

тәжірибелік жабдықтар мен құрылғыларға қызмет көрсету;

қызмет көрсетілетін жабдықтар мен аппаратурадағы (арнаның магистраль бөлігінің ақаулығы, топтық және желілік іздеу стативтерінің көп мәрте өрісінің, коммутациялық жабдықтардың желілік трактілеріндегі, деректерді тарату аппаратурасындағы, алмалы-салмалы және алынбайтын блоктардағы, платалардағы, соңғы құрылғылардағы және өзгелер) күрделі ақаулықтарды анықтау, сипатын айқындау, локализациялау және жою;

сынау үстелдерін пайдалана отырып, арна өлшемдерін тексеру;

бақылау-сынау және тексеру аппаратурасындағы ақаулықтарды жою;

жабдықтар мен аппаратураның ақаулықтарды жойғаннан кейін белгіленген нормаларға сәйкестігін тексеру;

электрондық жабдықтар мен аппаратураны жөндеуге қатысу;

электромеханикалық телеграф аппараттары мен олардың электр қозғалтқыштарын, электрондық аппараттардың электромеханикалық бөлігін жөндеу;

бірнеше жүйелерінің электр қозғалтқыштарын күрделі жөндеу;

жаңа жабдықты баптауға және жаттықтыруға, станцияда, автоматты телефон станциясының қалалық операциялық жүйесінде жаңа "ТТ" жүйелерін (қоректендіру режимдерін, телеграф тізбектерін, топтық және генераторлық жабдықтарды, тоналдық жиілік арналарын монтаждау, тексеру және баптау, физикалық, тізбектерді өлшеу, "ТТ" жүйесіне және тоналдық жиілік арналарына паспорттар жасау, коммутация карталарын, кабель-жоспарларды жасау, енгізілетін жабдыққа формулярларды толтыру және өзге де жұмыстар) ашуға қатысу;

абоненттік пункттерді орнату және жабдықтау;

жаңа аппаратура мен аспаптарды, сондай-ақ зауытта жөнделгеннен кейін қайта келген жабдықтарды іске қосуды бастапқы бақылауды жүзеге асыру;

генераторларды, сүзгілерді, қабылдағыштарды, таратқыштарды және өзге де белгіленген параметрлер бойынша баптау;

материалдарды рекламацияға дайындау;

рекламация жасауға қатысу;

қолданыстағы жабдықтардың монтаждау схемаларын өзгерте отырып, күрделі монтаждау жұмыстарын орындау;

кез келген күрделіліктегі тікелей қосу аспаптарында кроссирлеу жұмыстарын орындау;

қызмет көрсетілетін жабдыққа қосалқы құралдар мен аспаптардың қажеттілігін анықтау;

жөндеу қосалқы құралдары мен айлабұйымдарды жинақтау;

қызмет көрсетілетін жабдықта, аппаратурада (жөндеу-техникалық қызмет көрсету, жүйелердің, арналардың, аппаратуралардың, шеткі құрылғылардың жұмысын қалпына келтіру және өзгелер) барлық жұмыс түрлерін орындайтын электромонтерлерге басшылық ету.

81. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жалпы станциялық сигнал беру жабдығының электрлік және монтаждық схемалары;

байланыстың айналма бағыттарының схемалары;

пайдаланудағы жабдықты баптау, жаттықтыру және өлшеу әдістері;

байланыс теориясының негіздері;

информатика және есептеуіш техника негіздері.

82. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

35-параграф. Станция, телеграф байланысы жабдықтарының электромонтері 7-разряд

83. Жұмыс сипаттамасы:

күрделі электрондық жабдықтарға қызмет көрсету, жөндеу және диагностикалау; электрондық телеграф аппараттарының, терминалдардың, өлшеу аппаратураларының, телеграф станцияларының, арна құраушы жабдықтардың, телеграф арналарының электрондық станциясының жабдықтарын блоктарында ауыстырудың типтік элементін жөндеу;

жекелеген тораптар мен құрылғыларды техникалық тексеру;

жабдықтың электрондық элементтерінің параметрлері мен сенімділігін бақылау және диагностикалау;

ақаулықты уақтылы анықтау мақсатында мәтіндік тексерулер;

перифериялық құрылғыларды (дискковод, принтер, басу ұштары және өзге де) бөлшектеу, жөндеу және баптау;

байланыс жабдықтарындағы күрделі ақаулықтарды жою;

технологиялық жабдықтар мен бақылау-сынау аппаратурасын бағдарламалау, баптау, жаттықтыру және жаңа электрондық түрін орнату;

өте күрделі схемалар бойынша (баспа және монтаждау платаларын жасау, микросхемаларды монтаждау) жаңа жабдықтарды орнату және қолданыстағыларды реконструкциялау кезінде монтаждау жұмыстарын орындау;

телеграф станцияларының орталық құрылғыларын өздігінше бағдарламалау;

электрондық-есептеу техникасы құралдарының (көп арналы электрондық арна түзуші аппаратураның және телеграф арналарын бақылау аппаратурасының, телеграфтық, фототелеграфтық, факсимильдік байланыстың және деректерді берудің соңғы электрондық жабдығының, телеграфтық хабарламалар мен өлшеу аппаратурасының сапасын қайта қабылдау және түзету аппаратурасының) базасында жабдықтар мен аппаратураны баптау және ретке келтіру;

қызмет көрсетілетін жабдықта, аппаратурада жұмыстардың барлық түрлерін орындайтын электромонтерлерді басқару.

84. Білуге тиіс:

байланыс теориясының негіздері;

электр аппаратуралары мен жабдықтарының жұмыс принциптері және құрылғысы;

қызмет көрсетілетін жабдықтың монтаждық, сандық және аналогтық интегралдық схемалары;

интегралдық микросхемалар;

бағдарламалау негіздері және микросхемаларды статикалық кернеудің әсерінен қорғау шаралары.

85. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

36-параграф. Сыммен тарату станция жабдықтарының электромонтері, 3-разряд

86. Жұмыс сипаттамасы:

күшейткіштердің бірлі-жарым қуаты 0,1 киловаттқа дейінгі (дистанциялық басқару станциялары мен кіші станцияларын қоспағанда) радиотрансляциялық тораптар жабдығының жұмыс режимін тексеру, қосу, ажырату, коммутациялау, бақылау;

қарапайым ақаулықтарды (мысалдар қызмет көрсетілетін аппаратураға құжаттамасында көрсетіледі) анықтау және жою;

шығатын желілердің параметрлерін өлшеу;

пайдалану құжаттамасын жүргізу.

87. Білуге тиіс:

сымдық хабар таратудың, радиотрансляциялық тораптарды құрудың жалпы принциптері;

радиоқабылдағыш құрылғылар мен төмен жиілікті күшейткіштердің жұмысы туралы жалпы түсінік;

жабдықтың жұмыс істеу режимі және қызмет көрсету тәртібі;

іштен жану қозғалтқыштарының (радиотрансляциялық тораптардың дистанциялық-басқарылатын электр станциялары болған жағдайда) құрылысы мен пайдаланылуы туралы негізгі ұғымдар;

монтерлік өлшеу аспаптарының мақсаты мен құрылысы;

радиотарату тораптарын техникалық пайдалану тәртібі;

электро техника және радиотехниканың қарапайым негіздері;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздік жөніндегі тәртібі.

37-параграф. Сыммен тарату станция жабдықтарының электромонтері, 4-разряд

88. Жұмыс сипаттамасы:

қашықтықтан басқару станциялары мен қосалқы станцияларын қоса алғанда, күшейткіштердің бірлі-жарым қуаты 0,1-ден 1,25 киловатқа дейінгі радиотарату тораптардың жабдықтарына, аппаратураларына, антенналық және шығыс құрылғыларына регламенттелген пайдалану-техникалық қызмет көрсету;

дыбыс күшейткіштер мен ілеспе аударма жүйесін монтаждауға қатысу;

сапалық көрсеткіштерді жоспарлы өлшеу жұмыстарына және қашықтықтан басқарылатын станциялар мен шағын станцияларды жөндеуге қатысу;

сымдық хабар тарату орталық станциясының ауысым құрамындағы кезекшілік; резервтік энергобазаларға қызмет көрсету.

89. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдықтардың принциптік және монтаждау схемалары;

аппаратураның сапалық көрсеткіштерін өлшеу бойынша негізгі ережелері;

қолданылатын өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты;

қарапайым ақаулықтарды жою әдістері;

электро және радиотехника негіздері.

38-параграф. Сыммен тарату станция жабдықтарының электромонтері, 5-разряд

90. Жұмыс сипаттамасы:

күшейткіштердің 1,25-тен 5 киловатқа дейінгі бір бағдарламалы және көп бағдарламалы радиотрансляциялық тораптардың, трансформаторлық қосалқы станциялардың бірлі-жарым қуаты бар жабдықтар мен аппаратураларға, антенналарға және шығыс құрылғыларына регламенттелген пайдалану-техникалық қызмет көрсету;

көп бағдарламалы сымды хабар таратудың күшейткіштері мен таратқыштары бар көп бағдарламалы сымды хабар тарату желілерінің дистанциялық-басқарылатын және

автоматтандырылған станциялары мен қосалқы станцияларын басқару және телебақылау, өлшеу, баптау және жөндеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу;

бейнемагнитофондарды, теледидарды, қуаты 1 киловаттқа дейінгі сөйлеуді және дыбысты күшейтуді синхронды аударудың техникалық құралдарына техникалық қызмет көрсетуге, жөндеуге және баптауға қатысу;

тұрақты уақытқа негізделген қосу желілерін монтаждау, дауыс зорайтқыштарды, дыбыс колонкаларын, микрофондарды, дыбыс жазу және жаңғырту құралдарын орнату

91. Білуге тиіс:

радиотарату, радиобайланыс, электроакустика және дыбыс зорайтқыш негіздері;

жоғары жиілікті тығыздау, қашықтықтан басқару және сымды тарату желілерін телебақылау принциптері;

аппаратура мен жабдықтардағы қарапайым ақаулықтарды жою әдістемесі;

қашықтықтан басқарылатын станциялардағы, қосалқы станциялардағы және сымдық хабар таратудың орталық станциясындағы жұмыс ерекшелігі;

сапалық көрсеткіштерді өлшеу әдістері.

39-параграф. Сыммен тарату станция жабдықтарының электрмонтері, 6-разряд

92. Жұмыс сипаттамасы:

күшейткіштерінің қуаты 5 киловаттан жоғары қашықтықтан басқару станциялары мен көп бағдарламалы радиотарату тораптары станциялары бар барлық жабдықтар мен аппаратуралар кешеніне регламенттелген пайдаланушылық-техникалық қызмет көрсету;

орталық аппараттар мен қашықтықтан басқару және телебақылау жүргізілетін станцияларда кезекшілік ету;

радиотрансляциялық желілердің станциялық жабдықтарын өлшеу, баптау және жөндеу, сөйлеуді дыбыспен күшейту және синхронды аудару, сапалық көрсеткіштерін өлшеу, қуаты 5 киловаттқа дейінгі дыбыс күшейткіш жабдықтарды жөндеу және баптау, көп бағдарламалы хабар таратудың станциялық жабдықтарын монтаждау және жөндеу бойынша жұмыстарды орындау, осы жұмыстарды орындау кезінде басшылық ету;

жылжымалы дыбыс күшейткіш станцияларда, аппаратура күшейткіштерін, көп бағдарламалы хабар таратудың таратқыштары мен топтық қабылдағыштарын, бақылау-өлшеу аппаратурасының түзету құрылғыларын жөндеу шеберханаларында жұмысын жүргізу.

93. Білуге тиіс:

сымдық тарату желілерін қашықтықтан басқару және телебақылау жоғары жиілікті тығыздау жүйелерінің құрылғысы;

қызмет көрсетілетін жабдықтағы күрделі ақаулықтарды жою әдістері;

жабдықтар мен аппаратураның сапалық көрсеткіштерін өлшеу әдістері.

94. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

40-параграф. Сыммен тарату станция жабдықтарының электромонтері, 7-разряд

95. Жұмыс сипаттамасы:

бақылау мен қорғауды басқарудың күрделі электрондық схемаларымен жабдықталған, кез келген қуатты күшейткіштері бар көп бағдарламалы сымды хабар тарату желілерінің қашықтықтан басқарылатын станциялары мен қосалқы станцияларының аппаратуралары мен жабдықтарының барлық кешенін пайдалану кезінде техникалық қызмет көрсету;

интегралды микросхемаларды, микропроцессорлық техниканы қолдана отырып, орындалған жабдықтың тәжірибелік үлгілеріне регламенттелген техникалық қызмет көрсету және баптау;

жабдықтарды монтаждау, қайта жаңарту жұмыстарын жүргізу;

қызмет көрсетілетін жабдықты диагностикалау, ақаулықтарды жою;

сыммен тарату жүйелерінің (моно, стерео, көп бағдарламалық, сандық) барлық түрлерінің параметрлерін өлшеу;

жабдықтың барлық кешенін баптау және реттеу;

қызмет көрсетілетін жабдықта, аппаратурада жұмыстардың барлық түрлерін орындайтын электромонтерлерді басқару.

96. Білуге тиіс:

бақылау мен қорғауды басқарудың күрделі электрондық схемаларымен жабдықталған сымды хабар тарату желілерін жоғары жиілікті тығыздау, қашықтықтан басқару және телебақылау жүйесі;

сымдық хабар таратудың техникалық құралдарының қазіргі заманғы қарапайым базасы;

жабдықты монтаждау және жөнге келтіру тәртібі;

микропроцессорлық және есептеу техникасының элементтері.

97. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

41-параграф. Телеграф қабылдаушы, 3-разряд

98. Жұмыс сипаттамасы:

аппарат бойынша жеделхаттарды (бланкке желімдеу және түзету) қабылдау;

автоматты барып шығару үшін көрерменнің бақылауымен перфоленталардың тетіктерін қолдану арқылы жеделхаттарды, соның ішінде халықаралық жеделхаттарды шығару;

телефон арқылы жеделхаттарды қабылдау және жіберу;

таспаны үзіп және тасымалдай отырып жеделхаттарды автоматтандырылған өңдеу жүйесінің байланысы бойынша жеделхаттарды бір мезгілде қабылдау және беру жөніндегі байланыстарға қызмет көрсету;

төменгі байланыс коммутаторларының жұмыс орындарында және тікелей қосылу станцияларының өзге де жұмыс орындарында аппаратпен жеделхаттарды қабылдау және жіберу;

абоненттік телеграф станциясындағы шығыс, кіріс және транзиттік қосылыстарға қызмет көрсету;

шнурлы жұптың шақыруға жарамдылығын тексеру, аппаратта жылдамдық пен фазаны белгілеу;

телеграммаларды кодтық тіркелімдер үстелінде, беруді бақылау үстелінде және жүктемені теңестіргіште қабылдау және беру;

трансмиттердің аппаратын тазалау;

қызметтік келіссөздер жүргізу, аппарат бойынша анықтамалар сұрату және беру, сынамалармен алмасу;

перфоратор, бақылау және бояу таспасын ауыстыру, перфорацияланған таспаны оқу ;

жеделхаттарды ресімдеу және телеграф құжаттамасын жүргізу;

бақылау мерзімінде жеделхаттардың өтуін есепке алу;

жеделхаттарды магистральдық, аймақішілік және қалалық байланыстарға, абоненттік қондырғыларға (абоненттерге жеделхаттарды жіберетін жұмыс орындарына) жеделхаттар бағыттарының сызбаларына, байланыс кәсіпорындарының алфавиттік тізіміне және басқа да анықтамалықтарға сәйкес сұрыптау;

жеделхаттарды жеткізу учаскелері бойынша сұрыптау және адресатқа уақтылы жеткізуді бақылау;

телефон арқылы қабылданған жеделхаттар үшін есеп айырысу үшін шоттарды басып шығару.

99. Білуге тиіс:

жеделхаттарды телеграфтық өңдеуге қатысты тәртіп, нұсқаулықтар, нұсқаулар; жұмыс орнында орнатылған аппаратура мен жабдықтар туралы қарапайым ұғымдар ;

телеграф аппараттарының жұмыс істеу принципі;

таспаны, тікелей қосылыстарды, кешенді қосылыстарды, абоненттік телеграфты үзу және тасымалдау арқылы жеделхаттарды автоматтандырылған өңдеу жүйесі жүйелері бойынша жұмыс істеу принципі және байланыстарды ұйымдастыру;

телеграф байланысы қызметтерінің тарифтері;

жеделхаттарды олардың өтуінің барлық кезеңдерінде өңдеудің тәртібі мен бақылау мерзімдері;

"Байланыс" телеграф кодын қолдану тәртібі;

"Телекс" байланыс жүйесінде қолданылатын қысқартылған кодты тіркестері;
қазақ және орыс тілдерінің грамматикасы және латын қаріпі;
телеграммалар бағытының схемалары, негізгі айналма жолдары, "Телекс" желісінің схемасы;
елдердің атауларын қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жазу.

Аяқталған пункттердегі хабарларды коммутациялау орталығы үшін хабарламалардың белгіленген форматы бойынша жеделхаттарды қабылдау және беру, өңдеудің белгіленген жедел санаттарындағы жеделхаттармен алмасу, телеграф аппараттарында жұмыс істеу және автоматика құрылғылары мен дисплей қондырғыларын пайдалану, кешенді қосылыстар жүйесі бойынша телеграф аппараттарында жұмыс істеу, анықтамалық ақпарат алмасу, жұмыс орындарына келіп түсетін жеделхаттарды индекстеу және олардың вокалдық пункттеріне одан әрі беру, жетіспейтін жеделхаттарды қалпына келтіру бойынша қызметтік хат алмасу жүргізу, мекемелерден енгізілген аванстар есебіне жөнелтушіден жеделхаттарды қабылдау және дербес шоттар бөліміндегі аванстар қозғалысын есепке алу, жеделхаттарды өңдеу сапасын бақылау және есепке алу, жеделхаттарды жеткізу бойынша почтальондардың жұмысына басшылық жасау кезінде, абоненттерден, халықаралық желі операторларынан анықтамалық ақпарат алуға сұрау салуларды орындау кезінде; абоненттік телеграф абоненттерінің, қалааралық "Телекс" желісі абоненттерінің тізімін жасау үшін анықтамалық-ақпараттық материалдарды дайындау және түзету кезінде - 4 разряд.

Жеделхаттарды, телекстерді және басқа ақпаратты ерекше хат-хабарлардың схемалық коммутаторында, телетайпада, телексте өңдеу, аса маңызды ақпаратты циркулярлық беру, электрондық телеграф аппараттарында, принтерлерде, дисплейлерде жұмыс істеу, категориялық, аса маңызды және халықаралық ақпараттан тыс өңдеу, хабарламаларды коммутациялау орталықтары бойынша ақпараттық-анықтамалық материалдарды дайындау және түзету, кодограммалардың көмегімен электрондық-есептеу машинасының журнал және мұрағат деректеріне жүгіну, ақпаратты шығару және оны кейіннен өңдеу, мекемелерден енгізілген аванс есебіне ақпаратты, халықаралық, аса маңызды және санаттан тыс жеделхаттар бойынша қызметтік хат алмасу жүргізу, некенің (шағымдардың) пайда болу себептерін анықтау, халықаралық байланыстар бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру - 5 разряд.

42-параграф. Телефон байланысының станциялық жабдықтарының электромонтері, 3-разряд

100. Жұмыс сипаттамасы:

қалааралық телефон байланысына қызмет көрсету кезінде:

автоматты және жартылай автоматты байланыстың стативтік жабдықтарына, жеке жабдықтарына, беру жүйелерінің жабдықтарына, сөйлесу пункттерінің жабдықтарына қызмет көрсетуге қатысу;

коммутатор цехының (залдың), сөйлесу пунктінің жабдықтарына, күшейткіштерге, дауыс зорайтқыштарға, тастақты нөмірлік жинақтағыштарға қызмет көрсету;

автоматты қалааралық телефон станцияларының, әртүрлі мақсаттағы тораптардың жабдықтарына қызмет көрсету;

автоматты қалааралық телефон станцияларының жеке жабдықтарын профилактикалық тексеруді және ағымдағы жөндеуді орындау, онда анықталған ақаулықтарды жою;

термоорауыштарды қалпына келтіру;

счетчиктердің, температуралық-ылғалды режим аспаптарының және токтың шығынын көрсеткіштерін алу;

коммутаторлық жабдықтарды (бауларды, штепсельдерді, ұяшықтарды, кнопкаларды, микротелефон трубкалары мен гарнитураларды, сақтандырғыштарды, дәнекерлегішті, кілт тазалау, реле) жөндеу;

таксофондарға қызмет көрсету және зақымдарды жою;

жөндеу бойынша қарапайым жұмыстарды орындау;

телефон аппараттарын, қалааралық таксофондарды тексеру;

желідегі таксофондарды ауыстыру;

электромеханикалық счетчиктерді тексеру, анықталған ақаулықтарды жою;

арналарды коммутациялау жабдығының жұмысқа қабілеттілігіне күрделі емес тексерулерді орындау;

байланыстардың өтпейтіні туралы өтінімдерге қызмет көрсету;

алдын алу жұмыстарын орындау, қызмет көрсетілетін жабдықтағы анықталған ақаулықтарды жою;

таксофондардың, телефондардың, коммутаторлар мен сөйлесу пункттерінің өзге де жабдықтарының дұрыс жұмыс істемейтіні туралы жөндеу бюросына өтінім қабылдау;

таксофондардағы жинағыштарды пломбалау, жинағыштарды дайындау және ауыстыру, таксофондар жинағыштарын инкассалау;

жинағыштар мен кілттерді алуды және тапсыруды тіркеу;

жинағыштардың сигнализациясын тексеру;

абоненттік пункттерді (кабиналарды орнату, кабинадағы ақаулықтарды жою және өзгелер) жабдықтауға қатысу;

сөйлесу кабиналарына телефон аппараттарын орнату;

таксофон жинағыштарының, олардың бөлшектерінің жойылуына және жабдықтарды ауыстыруға акті дайындау;

бекітілген учаскедегі таксофондардың табыстылығын талдау;

қарапайым монтаждау жұмыстарын орындау;

кабель салу және байланыстыру;

қызмет көрсетілетін учаскеде: байланыстарды дәнекерлеу, дәнекерлерді түзету кростау жұмыстарын орындау;

орындалатын жұмыс бойынша техникалық пайдалану құжаттарын жүргізу;

жабдықтардың бұзылу картотекасын жүргізу, бұзылу фактісін мәліметтен жабдықтың паспортына енгізу;

алдын алу жұмыстарының кестені ресімдеу;

қалалық телефон байланысының жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

автоматты телефон станцияларына, қосалқы станцияларға, әртүрлі мақсаттағы тораптарға және кроссқа (абоненттік және техникалық сигнализацияға қызмет көрсету, сақтандырғыштардың жану себептерін анықтау және жою, тексеру аппаратурасын жұмысқа дайындау, баянаттар бойынша кроссирлеу жұмыстарын орындау, абоненттік желілердің термикалық катушкаларын орнату, электр өлшемдерін жүргізу) қызмет көрсетуге қатысу;

онкүндік-қадамдық автоматты телефон станциясының жеке жабдықтарын, автожауапбергiшке қосылуды орнатуға және абонентке толық қосылуына, өтпеу себептерін, коммутациялық жабдықты, кроссты, стативтердегі сигнализацияның жұмысқа қабілеттілігін анықтай отырып, жабдықтардың барлық түрлерінің жиынтығын профилактикалық тексеруді орындау;

байланыс бағыттары бойынша қосудан бас тартуларды тексеру;

сақтандырғыштарды, термошектеуіштерді тексеру және қалпына келтіру;

жеке сақтандырғыштарды ауыстыру;

сынақ-өлшеу үстелінен абоненттік желілердің параметрлерін, жалғау желілерінің релесі құрылғыларының стативтеріндегі деңгейдің тасымалды сигнализаторының қалдық сөнуі мен токтарын өлшеу;

сигнал беру, абоненттердің және өзге де автоматты телефон станциясының (тораптарының) қызмет көрсету персоналының өтініштері бойынша профилактикалық тексеру кезінде анықталған топтық және желілік іздегіштердің жылжымалы тетіктеріндегі механикалық зақымдарды шнурлы жұп аспаптарында жою;

жеке жабдықты ағымдағы жөндеу;

жабдықты монтаждау кезінде (өнеркәсіптік қалқандарда азық үлесін, іздеушілердің түйіспелі серіппелерін түзету) қарапайым жұмыстарды орындау;

монтажды тазалау және түзету;

температуралық-ылғалдылық режимін, ток шығынын бақылау аспаптарының жүктемесін есепке алу есептеуіштерінің көрсеткіштерін алу;

бауларды, штепсельдерді, гарнитурларды, микротелефон тұтқаларын, тұтқа ұстауыштарды, сақтандырғыштарды жөндеу;

тексеру аппаратурасына арналған бауларды бекіту және ауыстыру;

орындалатын жұмыс бойынша пайдалану-техникалық құжаттаманы жүргізу;

пайдалану құжаттамасын ресімдеу;

кросстау кестелерін жаңарту;

ауылдық телефон байланысының жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

ауылдық телефон байланысы телефон станцияларының жабдықтарына және тығыздау аппаратурасына (абоненттік және техникалық сигнализацияға қызмет көрсету, кроссирлеу жұмыстарын орындау, қосу желілері релесінің стативтеріндегі жеке сақтандырғыштардың жану себептерін анықтау және жою және басқалар) қызмет көрсетуге және ағымдағы жөндеуге қатысу;

абоненттік желілерді, жиынтықтарды, электр қуаттандыру кернеуін тексеру;

сақтандырғыштарды тексеру және қалпына келтіру;

жеке жабдықты профилактикалық тексеруді анықтау;

байланыстың дұрыс жүру және абоненттерге есілу сапасын бақылау;

жабдықтарды монтаждау кезінде қарапайым жұмыстарды орындау, монтажды тазалау және түзету;

бауларды, штепсельдерді, гарнитурларды жөндеу, сақтандырғыштар мен термошектеулерді тексеру және қалпына келтіру;

пайдалану-техникалық құжаттаманы жүргізу.

101. Білуге тиіс:

телефон аппаратының құрылғылары мен схемасы;

коммутаторлы жабдықтар мен таксофондардың сұлделі және монтажды схемалары;

автоматты коммутация жабдықтары мен тарату жүйелері туралы негізгі түсініктері;

байланысты ұйымдастырудың функционалды схемалары;

өлшеу аспаптарының мақсаты және пайдалану тәртібі;

электрмен қоректендіру көздері туралы негізгі мәліметтер;

телефон арқылы сөйлеу принципі;

таксофондар мен жабдықтардың техникалық қызмет көрсету нұсқаулары мен тәртібі;

сигналдар мультиплексорының қалааралық және аймақшілік желілерін немесе олардың жекелеген тарауларын техникалық пайдалану тәртібі;

техникалық-пайдалану құжаттамасын жүргізу тәртібі;

таксофондардың жоғалуы туралы актілерін рәсімдеу тәртібі;

электротехника негіздері;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

43-параграф. Телефон байланысының станциялық жабдықтарының электромонтері, 4-разряд

102. Жұмыс сипаттамасы:

қалааралық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

қызмет көрсетілетін жабдыққа тексеру жүргізу;
телефонды сынау-өлшеу үстелінен тексеру;
автоматты қалааралық телефон станцияларының желілік кешенінің жабдықтарына, жартылай автоматты байланыс жиынтықтарына және "Искра" жүйесіне, шағын арналы тарату жүйелерінің жабдықтарына пайдалану-техникалық қызмет көрсету;
жаңа байланыстарды іске қосу және қолданыстағыларын ауыстырып қосу бойынша кроссирлеу жұмыстарын жүргізу үшін деректер жасау;
симметриялы кабельдің әуе тізбектерін сынау, өлшеу жүргізу;
қосу және абоненттік желілердің электр параметрлерін өлшеу;
қалааралық телефон байланысының сапасын және таксофондармен қалааралық қосылулардың орнатылуын тексеру;
қалалық телефон желісінің технигімен бірлесіп профилактикалық тексеру кезінде анықталған ақаулықтарды (жалғау желілері бойынша байланыстың өтпеуі) жою;
бекітілген учаскеде "МГА-15-2", "АМТ-69/15", "ТМС" типті таксофондар және осыған ұқсас автономды тарификаторларсыз және сөйлесу пункттерінің коммутаторларына ("АПП-80" және "КПП-10" типті) қызмет көрсету және ақаулықтардың кейбір түрлерін жою;
таксофондардағы сигнал беруші құрылғыларға қызмет көрсету;
байланыстың әрекетін және жабдықтардың жұмысқа жарамдылығын қалпына келтіру;
ақаулық учаскесін анықтау және анықталған зақымдарды жою;
коммутациялық жабдықтарға енгізілген арналардағы ақаулықтардың сипатын анықтау және ақаулықтарын жою;
тарату жүйелерін, релелік тіреулерді, келісуші жиынтықтарды ағымдағы жөндеу;
2 жиілікті жартылай автоматика жабдықтарындағы ақаулықтарды анықтау және жою;
тапсырудың аз арналы жүйелері бұзылған жағдайда айналма байланысты ұйымдастыру;
таксофондардың және сөйлесу пункттерінің коммутаторларын, гарнитурларды, ондулограммаларын, электромеханикалық есептегіштерін ала отырып, дискілі нөмір тергіштерді, қарапайым телефон аппараттарын тексеру және байларын жөндеу;
учаскедегі таксофондардағы жинағыштарды ауыстыру және жинағыштарды ауыстыру кезінде таксофонның жұмысын тексеру(зуммерге, жетонның қоржынға түсуіне), таксофондағы бітелулер мен ұсақ ақаулықтарын жою;
таксофонның сыртқы түрін тексеру;
жаңа бағдарларын өңдеу және ескілерін түзету;
учаскелерде бағдар карталарын жасау;
таксофондардың жинағыштары мен кілттерін тіркеу, беру және қабылдау;
таксофондардың кілттерін сұрыптау;

таксофондарды жаңадан орнату және орнын ауыстыру;
енгізудің барлық түрлерінде абоненттік пункттерді орнату және жабдықтау;
жинағыштардың жоғалуы бойынша актілерді ресімдеу;

таксофон кабиналарының (электр лампаларын, жарық шыныларын, ілмектерді және өзгелерді ауыстыру) ішіндегі ақаулықтарды түзету;

берудің аз арналы жүйелерінің станциялық жабдықтарының күрделілігі орташа монтаждау жұмыстарын және сөйлесу пунктінің таксофондары мен коммутаторлары бойынша монтаждау-орнату жұмыстарын орындау;

күрделі жабдықта кростау жұмыстарын (кабельді салу, сыңғырлату, тілу үшін шаблон әзірлеу) орындау;

орындалатын жұмыс бойынша техникалық пайдалану құжаттарын жүргізу;

сөйлесу пунктінің таксофондары мен коммутаторларының қанағаттанғысыз жұмысына жөндеу бюросына өтінімдер қабылдау, олардың жұмысын пульспен тексеру ;

қарапайым слесарлық жұмыстарды орындау;

қалалық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

автоматты телефон станциясының, қосалқы станциялардың және әртүрлі мақсаттағы тораптардың топтық жабдықтарында профилактикалық тексерулерді орындау;

абоненттік-станциялық өтінімдер бойынша біріктіру және тікелей сымдар бойынша ақаулықтарды анықтау;

сигнал беру, абоненттер мен өзге де автоматты телефон станциясының (тораптарының) қызмет көрсету персоналының өтініштері бойынша, қорғау жолақтарында, кросстың желілік және станциялық жақтары шеңберінде профилактикалық тексерулер жүргізу кезінде анықталған ақаулықтарды жою;

станцияшілік және станцияаралық байланыс, арнайы қызметтерге байланыс жұмысының сапасын тексеру;

жабдықтың техникалық шарттарға, электр параметрлеріне, реттеу нормаларына сәйкестігін тексеру;

топтық және желілік іздеушілердің жылжымалы механизмдерін ағымдағы жөндеу және монтаждау, байланыс аппаратурасын және абоненттік желіні сынау-өлшеу үстелімен тексеру;

ақаулықтардың орны мен сипатын анықтау, оларды жоюды бақылау;

абоненттік және жалғау желілерінің кросстарында монтаждау жұмыстарын, шнур жұбы аспаптарын монтаждауда, аралық қалқандарда және қайта қосу қалқандарында күрделі емес жұмыстарды орындау;

"Алтай" абоненттік станцияларына (автокөліктердегі байланысты тексеру, абоненттік станцияларды резервтік станцияларға ауыстыру, ауыстырып қосқыштарды механикалық реттеу) қызмет көрсету;

абоненттік станцияларын монтаждау;

ауылдық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

автоматты телефон станциясының жабдықтарына, тығыздау аппаратурасына, электр қоректендіру құрылғыларына профилактикалық тексеру, электрлік тексеру жүргізу және анықталған зақымдарды жою;

сигнализация мен арналардың әрекеттерін байланыстың өту сапасы индикаторы бойынша тексеру;

соңғы автоматты телефон станциясының және оларға қосылатын желілердің жұмыс сапасын тексеру;

жабдықтардың техникалық талаптарға, электр өлшемдерге, реттеу нормаларына сәйкестігін тексеру;

станциялық жабдықтарды монтаждау және электр қондырғыларын жөндеу бойынша қарапайым жұмыстарды орындау;

күшті және жарықтандыру электр желілерінің ақаулықтарын жою.

103. Білуге тиіс:

қызмет көрсету жабдықтарының электрлі, түпкілікті монтажды схемалары;

телефон және радиотелефон байланысының коммутациялық жүйелері мен басқару құрылғыларын құру принципі;

жеткізу жүйесі арналарының, абоненттік және байланыстыратын желілердің, электрлі нормалары мен тізбектердің параметрі;

қолданылатын өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі;

монтажды схемаларды құрастыру принциптері;

желі мен өлшеуіш жабдықтарын тексеру әдістері;

таксофондардағы зақымдарды жою тәртібі және өтініштерді есепке алу тәртібі туралы нұсқаулықтары.

44-параграф. Телефон байланысының станциялық жабдықтарының электромонтері, 5-разряд

104. Жұмыс сипаттамасы:

қалааралық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

тарату жүйесіне қызмет көрсетуге қатысу;

қалааралық топтық телефон байланысы жүйелеріне, хабар тарату арналарына және хабар тарату аппараттық жабдықтарына қызмет көрсету;

сөйлесу пункттерінің таксофондары мен коммутаторларының стенділеріндегі электрондық платаларын тексеру;

автоматты қалааралық телефон станцияларының жалпы станциялық жабдықтарын, шағын арналы тарату жүйелерінің жабдықтарын ағымдағы жөндеу және баптау;

микрокомпрессорлық құрылғыларды, сөйлесу пункттерінің коммутаторларын пайдаланбай (микрокомпрессорлық құрылғыларды пайдалана отырып) тарификациялық құрылғылармен (микрокомпрессорлық құрылғыларды пайдалана отырып) толық жабдықталған таксофондарға қызмет көрсету және ақаулықтардың барлық түрлерін жою;

таксофондар желісін жаңғырту және дамыту;

таксофондар мен жинағыштарды ұрлаумен күрес бойынша іс-шараларға қатысу;

қалааралық телефон байланысы станциясының, ауданаралық тораптың жабдықтарына және стативті емес типтік жабдықтарға қызмет көрсету және жөндеу;

магистральдық және аймақшілік бастапқы желілердің тональдық жиілік арналарының электр параметрлеріне арналған нормалар әдістемесіне сәйкес тональдық жиілік арналарына өлшеулер жүргізу;

коммутацияның жалпы станциялық жабдықтарындағы ақауларды жою, байланыстың өтпеуіне күрделі өтінімдерге қызмет көрсету;

қарапайым баспа платаларын тексеру және жөндеу;

автоматты және жартылай автоматты байланыс жабдықтарын пайдалану және ағымдағы жөндеу, баптау;

автоматты және жартылай автоматты байланыс жабдықтарын, "ДШИ-3" аспаптарын, оның ішінде жабдықты орташа және ағымдағы жөндеу кезінде реттеу және баптау;

коммутация аспаптарын және автоматты және жартылай автоматты байланыстың жеке жиынтықтарын реттеу;

көп арналы жүйелер бұзылған жағдайда айналма жолдарды орындау;

автоматты қалааралық телефон станциялары станцияларының топтық және релелік жеке жинақтарына пайдалану-техникалық қызмет көрсету, сөйлесу пункттері жабдықтарындағы релелерді реттеу;

қалалық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

автоматты телефон станциясының (тораптарының) жалпы станциялық және аралық жабдықтарында, қатардағы, топтық және жалпы станциялық сигнализацияда, сигналдық-шақыру құрылғысында, тапсырыс-қосу желілері тораптарының жабдықтарында, кросс сигнализациясында ақауларды анықтау және жою;

жабдықты алдын ала тексеру және тексеру кезінде, сынақ-өлшеу үстелінде және өшіру компьютерлік топографиялық антиографияда анықталған коммутациялық элементтердің механикалық зақымдануларын жою;

нөмірлерді автоматты анықтағыш аппаратурасына, сигнал беру бойынша координатты автоматты телефон станциясына пайдалану-техникалық қызмет көрсету;

техникалық талаптарға сәйкес жабдықтардың электр параметрлерін өлшеу;

жабдықтағы аспаптар мен реленің барлық түрлерін реттеу;

жеке және аралықты қоса алғанда, жабдықтардың барлық түрлерін ағымдағы жөндеу;

схемасын өзгертуді, түзетулер мен ұсынымдар дайындауды қажет етпейтін жабдықтардың барлық түрлеріндегі монтаждау жұмыстарын орындау;

"Алтай" абоненттік станцияларына қызмет көрсету;

коммутациялық, орталық станцияның қабылдау-тапсыру жабдықтарындағы ақаулықтарды анықтау және жою;

жабдықтардың электр өлшемдерінің техникалық талаптарға сәйкестігін өлшеу;

соңғы абоненттік станцияларды ағымдағы жөндеу;

ауылдық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

барлық үлгідегі автоматты телефон станциясы жабдықтарындағы ақауларды анықтау және жою;

жиілігін тығыздау жүйелерінде алдын ала тексеру жүргізу;

қызмет көрсетілмейтін күшейткіш пункттердің ауылдық телефон байланысының жоғары жиілікті аппаратурасының (жоғары жиілікті автоматты жүйенің, абоненттік жоғары жиілікті құрылғының) арналарын жиілікпен бөлетін аппаратурасын жөндеу;

ауыспалы тоқтағы желілердің сипаттамаларын өлшеу;

жабдықтағы аспаптар мен реленің барлық түрлерін реттеу;

нөмірлерді автоматты анықтағыш жабдықтарына қызмет көрсету және тексеру;

жабдықтардың барлық түрлерін ағымдағы жөндеу;

жабдықтардың барлық түрлерінде, сондай-ақ автоматты телефон станциясын кеңейту кезінде монтаждау жұмыстарын орындау;

түзеткіштердегі ақаулықтарды жою;

электрмен қуаттану жабдықтарына ағымдағы жөндеу жүргізу.

105. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жабдықтың барлық түрлерінің электрлік және монтаждық схемалары;

бақылау-сынау аппаратурасының мақсаты мен жұмыс істеу принципі;

қызмет көрсету аймағындағы тоқ тарату желілерінің схемалары;

қашықтан электрмен жабдықтау және сигнал беруді ұйымдастыру принципі;

таксофондарды реттеу әдістері;

коммутациялық жабдықтар мен беру жүйелерінің техникалық сипаттамалары, баптау және өлшеу әдістері;

жабдықтар мен құрылғыларды реттеу әдістері;

таксофондарды реттеу және тексеру жөніндегі нұсқаулықты.

45-параграф. Телефон байланысының станциялық жабдықтарының электромонтері, 6-разряд

106. Жұмыс сипаттамасы:

қалааралық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

тарату жүйесіне, соңғы аппаратураға және тарату аппаратурасына қызмет көрсету және баптау;

ток бөлу жабдығына, сынау жабдықтары мен бақылау-сынау және өлшеу аппаратурасына қызмет көрсету және баптау;

автоматты және жартылай автоматты жалпы станциялық жабдықтарды пайдалану процесінде тарату жүйесіндегі соңғы жабдықтарды анықтау және жою;

көп арналы тарату жүйелерінің жартылай автоматты және автоматты байланысының барлық жабдықтарын ағымдағы жөндеу және баптау;

тіркеу және қайта есептеу жабдықтарын, автоматты қалааралық телефон станциялары станцияларын ағымдағы жөндеу және баптау;

автоматтандырылған сөйлесу пункттерінде және мамандандырылған қол машиналарында дербес электрондық клавишалы есептеу машинасының базасында коммутациялық жүйелерді іске қосу бойынша монтаждау және іске қосу-реттеу жұмыстарын жүргізу;

таксофондардың құлыптарын қайта іріктеу және жөндеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау;

қалааралық телефон байланысының тиісті техникалық қызметтерімен таксофондардың бүліну сипатын анықтау;

таксофондардың күрделі типтерін жөндеу;

автоматты қашықтықтан бақылау жүйесіне енгізілген таксофондарға қызмет көрсету және ақаулықтарды жою;

таксофондардың жаңа абоненттік пункттерін жабдықтау;

бағдарламалық басқарылатын автоматты қалааралық телефон станцияларының топтық аспаптары мен коммутациялық жабдықтарына қызмет көрсету;

электроника элементтері бар (баспа платалары бар) коммутациялық жабдықтарына қызмет көрсету;

электронды платаларды жөндеу;

"тракт" қызметінің жабдықтарына қызмет көрсету;

"арна" қызметінің жабдықтарын баптау;

топтық қалааралық телефон байланысын баптау;

таратудың сандық жүйелеріне қызмет көрсету;

осы жүйелердің соңғы жабдықтарындағы ақаулықтарды анықтау және жою;

таксофондарға қызмет көрсету және жөндеу бойынша жұмыстардың барлық түрлерін орындайтын электромонтерлерді басқару;

разъезд жұмысшылары арасында жұмыстарды бөлу;

қалалық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

импульсті-кодтық модуляция жабдықтарына, тәжірибелік бақылау-сынау аппаратурасына, абоненттік жоғары жиілікті құрылғы блоктарына қызмет көрсету;

қызмет көрсетілетін жабдықтардағы апатты ақаулықтарды анықтау және жою;

декадалық-қадамдық және координаталық үлгідегі автоматты телефон станциясының коммутациялық жабдығының барлық түрлерінде, топтық блоктарда, бақылау-сынау және тексеру аппаратурасында ақаулықтарды жою;

күшейткіштер мен генераторлардағы деңгейлерді қалпына келтіре отырып, нөмірлерді автоматты анықтау аппаратурасында, сигнал беру-шақыру құрылғысының стативтерінде, тұтынушылардың автоматтандырылған аппаратурасында, желілік байланыс торабының, жалпы станциялық сигнал беру платаларында профилактикалық тексерулер жүргізу;

бұзылған жағдайда айналма байланысты ұйымдастыру;

пайдаланылатын жабдықтардың барлық түрлерін баптау және жаңа жабдықты баптауға және жаттықтыруға қатысу;

тұтынушылардың автоматтандырылған аппаратурасын, нөмірді анықтау аппаратурасының платаларын және сынау-өлшеу аппаратурасын реттеу, байланыс сапасын бақылау аппаратурасының және абоненттік телеграфтың көмегімен зақымдарды анықтау, байланыс сапасын бақылау аппаратурасының деректері бойынша зақымдануды талдау;

аспаптар мен жабдықтардағы (монтаждау схемасын өзгерту, түзетуді орындау) күрделілігі кез келген схемаларды монтаждау жұмыстарын орындау;

станцияның қабылдау-тапсыру жабдығындағы күрделі ақаулықтарды жою;

біріктіру кабельдеріндегі абоненттік станцияларды, антенналық-келісу қондырғыларын жөндеу жұмыстарын орындау;

орталық радиотелефон станциясының жабдықтарына, жылжымалы, абоненттік станцияларға қызмет көрсететін персоналдың жедел байланысын ұйымдастыру;

бекітілген учаскедегі жұмыстың барлық түрін орындайтын электромонтерлерді басқару;

ауылдық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

ауылдық телефон байланысы жабдықтарындағы апаттық ақаулықтарды анықтау және жою;

қызмет көрсетілмейтін күшейткіш пункттердегі сандық тарату жүйесінің коммутациялық аппаратурасының барлық түрлеріндегі барлық үлгідегі электр қуаттандырғыштағы ақаулықтарды жою;

жаңа жабдықты баптауға және жаттықтыруға, барлық үлгідегі автоматты телефон станциясын пайдалануға қабылдауға қатысу;

бұзылған жағдайда айналма байланысты ұйымдастыру;

күшейткіштер мен генераторлардағы деңгейлерді қалпына келтіре отырып, нөмірлерді автоматты анықтау аппаратурасына профилактикалық тексеру жүргізу;

бекітілген учаскедегі жұмыстың барлық түрін орындайтын электромонтерлерді басқару.

107. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін жалпы станциялық сигнал беру, зуммерлік, индуктивтік және өзге де өзара әрекет сигналдарын телефон байланысы жабдықтарында таратудың электр және монтаждық схемалары;

тығыздау аппаратурасы мен арналардың электр параметрлеріне арналған нормалары;

қызмет көрсетілетін жабдықтағы күрделі зақымдарды жою әдістемесі;

байланыстың айналма бағыттарының схемалары;

электр жабдығы мен электр қондырғыларын техникалық пайдалану тәртібі;

есептеу техникасы және информатика негіздері.

108. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

46-параграф. Телефон байланысының станциялық жабдықтарының электромонтері, 7-разряд

109. Жұмыс сипаттамасы:

қалааралық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

электрондық-есептеу техникасы құралдарының ("Аист", "Газета-2", "РМВ" типті квазиэлектрондық және электрондық жабдықтардың автоматты қалааралық телефон станциялары, импульстік-кодтық модуляция, талшықты-оптикалық тарату жүйелері) базасында аса күрделі жабдықтар мен аппаратураларға қызмет көрсету және жөндеу;

"ТП-3" көпаймақты тіреуі бар "АМТ-69/15-М" автоматтағы микросхемаларды бағдарламалау;

жекелеген құрылғылар мен тораптарды техникалық тексеру, жабдықтардың электрондық элементтерінің өлшемдері мен беріктігін бақылау;

ақаулықтарын уақтылы анықтау мақсатында тестілік тексеру;

трактоволоконды-оптикалық беру жүйелері, "ИКМ-480", "ИКМ-1920", "К-3600", "К-1920", "ОКОП", "СУГО", "СГУУ" қызметіндегі жабдықтарды баптау және жөндеу, тарату жүйелерінің аналогты-цифрлық жабдықтарына қызмет көрсету және жөндеу;

басқару кешенінің барлық жабдықтарындағы ақауларды баптау, жөндеу және жою;

есептеу техникасы электроникасы (коммутацияның квазиэлектрондық құралдары, жұмыс істейтіндерді талшықты-оптикалық кабельдерде берудің цифрлық жүйелері, электрондық схемалары бар концентраторлар мен телефон аппараттары және бақылау-сынау аппаратурасы) базасында жаңа жабдықты орнату, баптау және жаттықтыру;

коммутаторлық залдың жаңа жабдықтарын ("ТНН-ДМ" блоктары, электрондық есептеуіштер, есептік қондырғылар) жөндеу және баптау;

қолданыстағы жабдықтарды қайта құрастыру кезінде аса күрделі монтаждау жұмыстарын орындау;

жалпы станциялық жабдықта жоғары жиілікті кабельді және талшықты-оптикалық кабельді монтаждау;

күрделенген үлгідегі таксофонға, оның ішінде электрондық блоктары (каскады) бар таксофондарға қызмет көрсету, оны жөндеу және ақаулықтарын жою;

қалалық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

электрондық аппаратура мен электрондық автоматты телефон станциясының жабдықтарына қызмет көрсету, баптау және жөндеу;

"АТСК-У", "ЭМ-20", "МТ-20/25" типті жабдықтарының баспа және электрондық платаларын, берудің ұялық жүйелерін жөндеу;

автоматты аймақтық телефон байланысы коммутациясының электронды, квазиэлектрондық құралдарын, цифрлық беру жүйелерін, оның ішінде талшықты-оптикалық желілер бойынша жұмыс істейтіндерді жөндеу және баптау;

жабдықтардың (хабарламаны оқу және талдау, апаттар мен ақаулықтар туралы жүйе) техникалық күйін бақылау;

жабдықтың барлық түрлерінің және цифрлық тарату жүйелерінің ақаулықтарын талдау;

жаңа жабдықтарды және бақылау-сынау аппаратурасын баптау және жаттықтыру;

интегралдық жүйелерді монтаждау жұмыстарын орындау;

ауылдық телефон байланысы жабдықтарына қызмет көрсету кезінде:

барлық үлгідегі коммутация жабдықтарын және тарату жүйелері жабдықтарын түзетуге қатысу;

станциялық жабдықтың, тығыздау аппаратурасының және электр қоректендіру қондырғыларының электр және техникалық паспорттарын жасау.

110. Білуге тиіс:

электрондық аппаратура мен жабдықтың құрылысы, схемалары, жұмыс істеу принципі;

сандық және аналогтық интегралды схемалар;

ақпаратты енгізу және шығару құрылғыларының жұмыс істеу принципі;

микроэлектроника негіздері.

111. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

47-параграф. Телефоншы, 3-разряд

112. Жұмыс сипаттамасы:

магистральдық байланыстарға қызмет көрсету бойынша күрделі емес және жүктемесі аз облысшілік, республикаішілік байланыстарға, автоматты транзиттік торап арқылы қосылыстарды терумен және орнатумен қалааралық байланыстарға,

сыйымдылығы 300 нөмірге дейінгі қалааралық, қалалық және ауылдық телефон байланысының коммутаторларына, өндірісішілік телефон байланысына, тапсыру үстелдеріне қызмет көрсету;

8-ге дейін радиоарнасы (ведомстволық диспетчер жиынтығы) және 4-ке дейін жалғау желісі бар радиотелефон байланысы пультінде 150-ге дейін радиоабоненттерге қызмет көрсету;

абоненттерді халықаралық телефон сөйлесулері үшін қосу, абоненттік желілерді қосу және ажырату;

кезекшілікке кіру кезінде және шақыруларға қызмет көрсету процесінде коммутаторға қосылған жұмыс орны мен жалғау желілері аспаптарының есту сапасы мен жарамдылығын тексеру;

тапсырысты коммутаторға қызмет көрсету: шығыс кіріс тапсырыстарын ресімдеу, шығыс тапсырыстары бойынша "сөйлесу" жеделхаттарын жасау, телефоншылардың сұрауы бойынша сөйлесу пункттерінің телефон нөмірлерін олардың жартылай автоматты байланысын теру үшін хабарлау;

анықтама коммутаторына қызмет көрсету: сөйлесуді ұсыну кезектілігі, оның ұзақтығы, құны туралы анықтама беру, абоненттің өтініші бойынша тапсырысқа өзгерістер енгізу, тапсырысты жою;

кіріс және транзиттік тапсырыстарды қабылдауды реттеу;

бақылау – ажырату столына қызмет көрсету;

сөйлесу пунктінде кабиналық коммутаторға оған қосылған 6 кабинадан кем болғанда қызмет көрсету;

халықаралық телефон сөйлесулеріне тапсырыс қабылдау, абоненттермен есеп айырысу, сөйлесу пунктінде талондарды сату;

бұзылғандығы туралы өтінімдерді қабылдау, абоненттердің өтінімдері бойынша және тікелей станцияда анықталған зақымданулардың есебін жүргізу;

жауап беру кезінде белгіленген сөйлесу стандартын сақтай отырып, анықтама қызметінің қызметтерін ұсыну;

анықтамалық картотекасымен жұмыс істеу;

жақсы дикцияға ие болу, сөздер мен сандардың нақты айтылуы.

113. Білуге тиіс:

телефон байланысының (қалалық, ауылдық, өндірісішілік, қалааралық) түрлері және олардың айырмашылығы;

жүйелер бойынша телефон байланыстарының жіктелуі;

жергілікті, қалааралық және халықаралық телефон байланысы қызметін ұсыну тәртібі;

радиоабоненттеріне қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулық;

қалааралық және жергілікті телефон байланыстарын және радиотелефон байланысы пультін пайдалану мәселелері бойынша қолданыстағы нұсқаулықтар, тәртібі мен өкімдер;

қалааралық байланысты жүзеге асыру процестері;

жұмыс орнындағы негізгі құралдардың мақсаты;

телефон гарнитурасының құрылғысы, оны бөлшектеу, жинау және реттеу;

халықаралық телефон сөйлесулерінің тарифтері;

анықтамалық карталарды құру принциптері.

48-параграф. Телефоншы, 4-разряд

114. Жұмыс сипаттамасы:

магистральдық және ерекше жүктелген облысшілік, республикашілік байланыстарға, сондай-ақ халықаралық байланыстарға, оның ішінде жедел пайдалану жүйесі бойынша жұмыс істейтін қосылыстар мен байланыстарға жартылай автоматты тәсілмен арналарға қызмет көрсету;

сыйымдылығы 300 нөмірден асатын телефон станцияларына (коммутаторларға) қызмет көрсету;

барлық операцияларды орындау кезінде тапсырысты және тораптық коммутаторларға, парольдік тапсырыстарға, сөйлесу пунктіне қызмет көрсету;

сөйлесу пунктінде оған 6-дан 10-ға дейін қосылған кабиналар, хабарламалар үстелі болған кезде кабиналық коммутаторға қызмет көрсету және телефон аппараты бойынша "келіссөздер" жеделхаттарын беру;

анықтамалық-ақпараттық қызметтің барлық функцияларын орындау;

анықтама қызметі беруі тиіс ақпарат шегінде су тасқыны анықтамасына нақты және толық жауаптар беру;

ақпаратты іздеу уақытының нормативтерін қатаң сақтай отырып, анықтамалық картотекамен жұмыс істеу;

тапсырысты-анықтамалық қызметтің дисплейлік коммутаторына және дисплейлік қалааралық коммутаторға қызмет көрсету;

24-тен астам радиоарна және 12-ден астам қосу желілері бар радиотелефон байланысы пультінде 200-ге дейін радиоабоненттерге қызмет көрсету;

жұмыс орнындағы күрделі емес (баулардың, клапандардың, сигналдық шамдардың және өзге де ақаулары) зақымдарды анықтау және оларды жою;

үздіксіз жүктемемен сөйлесу пункттерінде абоненттермен есеп айырысу.

115. Білуге тиіс:

жабдықтың құрамы, электрондық есептеу машиналарын техникалық пайдалану және дисплеймен, пернетақтамен жұмыс істеу тәртібі;

телефон хабарларының (электрлі және керісінше дыбысты ауытқуларды қайта құру) принципі;

коммутаторлардың және олардың негізгі бөліктерінің мақсаты;

қорғаныс құрылғыларының (реле стативтеріндегі, ток тарату тақтасындағы, ауыстырып қосу қалқанындағы сақтандырғыштар мен разрядтағыштардың және өзгелердің) мақсаты;

аудан аумағында әртүрлі телефон станцияларына қосылған абоненттер арасындағы қосылыстарды жүзеге асыру тәртібі;

қалааралық телефон қосылыстарын беру тәртібі;

бастапқы және шығарылатын құжаттардың нысандары, қолданыстағы шифрлар мен кодтар;

халықаралық телефон байланыстары мен сөйлесу пункттеріне қызмет көрсету кезінде: әлемнің саяси картасы, халықаралық телефон қызметі жөніндегі нұсқаулық, абоненттерге халықаралық телефон сөйлесулерін ұсыну бөлігіндегі халықаралық телефон регламенті, халықаралық телефон сөйлесулеріне тарифтер;

қалалық телефон желісінің анықтама қызметі телефоншыларының жұмыс тәртібі;

анықтамалық карточкаларды құру принциптері;

қалалық телефон желісінің анықтамалық қызметі қызмет көрсететін мекемелердің, кәсіпорындар мен ұйымдардың құрылымы мен бағыныстылығы;

кәсіпорындардың, мекемелердің қысқартылған және күрделі атауларының мағынасын ашу;

жұмыс орнындағы күрделі емес зақымданулардың себептері және оларды жою тәртібі;

зақымдануларды есепке алу жөніндегі нұсқаулық;

радиобайланыс арналарында сөйлесу сигналдарының өтуінің құрылымдық схемалары;

қарапайым өлшеу құралдарының жұмыс істеу принциптері мен мақсаты.

49-параграф. Телефоншы, 5-разряд

116. Жұмыс сипаттамасы:

магистральдық байланыстарға, ерекше күрделі облысшілік және республикаішілік байланыстарға, сондай-ақ халықаралық байланыстарға қызмет көрсету;

кемінде үш түрлі пунктпен байланысы бар жұмыс орындарына үлкен жүктеме кезінде қызмет көрсету;

транзиттік айырбастау және аудандық жұмыс орындарына, сонымен бірге бөлінген абоненттер столында қызмет көрсету;

10-нан астам кабиналар, халықаралық алмасуы бар сөйлесу пункттері болған кезде сөйлесу пунктінде кабиналық коммутаторға қызмет көрсету;

микропроцессорлық техника ("Тапсырыс" жүйесі) құралдарында жергілікті телефон желісі телефоншысының барлық функцияларын орындау;

хабарлама қызметінің дисплей коммутаторына қызмет көрсету;

аралас жұмыс орындарының дисплей коммутаторына қызмет көрсету;

бір жұмыс орнында тапсырысты-анықтамалық және халықаралық қызмет түрінің қызметін бірге атқару;

мәтіндік бағдарламалардың көмегімен электрондық есептеу машинасының жұмыс қабілеттілігін тексеру;

Қазақстан Республикасының барлық пункттеріне нөмірді теру арқылы деректер базасын түзету;

24-тен астам радиоарнасы және 12-ден астам жалғау желісі бар радиотелефон байланысы пультінде 200-ден астам радиоабоненттерге қызмет көрсету;

неғұрлым күрделі (толық емес деректер бойынша) анықтамалар беру;

"Сервис" түріндегі (өзге қалалардың телефон нөмірлері, ұйымдардың мекенжайлары, мұражайлардың жұмыс уақыты мен күндері және өзгелер) қызметтерді көрсету;

коммутатор залының, сөйлесу пункттерінің және анықтама қызметінің барлық учаскелерінің телефонистерінің жұмысына өндірістік бақылауды жүзеге асыру.

117. Білуге тиіс:

коммутатор залы мен сөйлесу пунктінің барлық учаскелерінің жұмыс тәртібі мен мазмұны;

электрондық есептеу машинасын техникалық пайдалану тәртібі;

ашық және жабық бақылау жүргізу тәртібі;

жалғау желілерінің, абоненттік желілердің, абоненттік аспаптардың, бау буларының аспаптарының және жұмыс орнының жұмыс істеу принципі;

техникалық ақпарат тасымалдағыштар және оларды бақылау әдістері;

абоненттерге "Сервис" түріндегі әртүрлі қызметтерді ұсыну үшін арнайы карточкаларды құру принциптері;

картотекаға өзгерістер енгізу тәртібі;

өндірістік бақылаудың бригадирі мен телефоншысының өндірістік функциялары.

50-параграф. Телефоншы, 6-разряд

118. Жұмыс сипаттамасы:

қосалқы жұмыс орындарының дисплейлік коммутаторына қызмет көрсету: электрондық бланкілерді толтыра отырып, жедел пайдалану жүйесі бойынша кіріс және транзиттік қосылыстарды ұсыну, басқару құрылғысының жадына тапсырыс бланкілерін енгізу, тапсырыс бланкілерін түзету;

тікелей абоненттер қызметінің дисплейлік коммутаторына қызмет көрсету: электрондық бланкіні толтыра отырып, тапсырысты қабылдау және тиісті қызмет көрсету деңгейі бар абоненттерден жедел пайдалану жүйесі бойынша қабылданған тапсырысты орындау, электрондық тапсырыс бланкісін толтыра отырып, анықтама беру, басқару кешенінің жадына Тапсырыс бланкілерін енгізу, тапсырыс бланкілерін түзету;

деректер базасын басқару қызметінің дисплей коммутаторына қызмет көрсету: деректер базасын құру, енгізу, түзету, сүйемелдеу, басып шығару;

дисплейлі-коммутатор цехының барлық жұмыстарын атқару;

дисплейлі-коммутатор цехының телефоншыларының халықаралық қызмет көрсетуді қоса есептегенде өзін - өзі қадағалауын жүзеге асыру.

119. Білуге тиіс:

электронды есептегіш машинаны пайдаланудың техникалық тәртібі;

электронды есептегіш машинаның тетіктерін басқару жабдықтары және клавиатурамен, дисплеймен жұмыс істеу тәртібі;

ақпаратты өңдеу жөніндегі жұмыс нұсқаулықтары мен өзге де басшылық материалдар, ақпаратты техникалық жеткізгіштер және оларды бақылау әдістері;

электронды есептегіш машинада қолданылатын кодтар;

коммутация негіздері және машинаның күйін келтіруші қарапайым блок-схемалары

;

бастапқы және шығарылған құжаттардың формалары, электрондық есептеу машинасының жұмысы кезіндегі ақауларға қызмет көрсетуге арналған шығыс кестелерінің құрылымы;

қалааралық және халықаралық телефон байланысы қызметтерін көрсету тәртібі;

қалааралық телефон байланысын пайдалану тәртібі;

транзитті айырбастау схемасы, арнаулы орта білім және курстық даярлық көлеміндегі бағдарламалау негіздері.

120. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

51-параграф. Фотооператор, 3-разряд

121. Жұмыс сипаттамасы:

кассеталар мен барабандарды зарядтау және зарядтан ажырату;

байланыс арналары арқылы газет ақпараттарын қабылдау және беру;

газет жолақтарының түпнұсқа-бедерлерін зарядтау, берілген жолақтарды ресімдеу және тарату;

фототехникалық пленканы зарядтау, қайта орау және кесу;

газет жолақтарының фотокөшірмелерін (айқындау, бекіту, кептіру, жылтырату) фототехникалық өңдеу;

газет жолақтарының істен шыққан негативтерін жарықтандыру;
қызметтік телефон байланысы арнасы бойынша (жұмыс режимі, беру жылдамдығы, модуляция тәсілі және басқалары туралы) қызметтік келіссөздер жүргізу;
газет жолақтарын беру және қабылдау қорытындыларын салыстыру;
құжаттаманы ресімдеу.

122. Білуге тиіс:

қызмет көрсетілетін аппараттың құрылысы туралы қысқаша мәліметтер;
телеграф байланысы қызметтерінің тарифтері;
газет жолақтарын өңдеудің тәртібі мен бақылау мерзімдері;
газет жолақтарын беру кезектілігі;
газет жолақтарын фототехникалық өңдеу, фототехникалық пленканы зарядтау, қайта орау және кесу тәртібі;
"Байланыс" телеграф кодын пайдалану тәртібі.

52-параграф. Фотооператор, 4-разряд

123. Жұмыс сипаттамасы:

факсимильді аппараттарды (беру деңгейін орнатуды, үйлестіруді қамтамасыз ету) жұмыс істеуге дайындау;
газет беттері фотокөшірмелерін фототехникалық өңдеу үшін ерітінділер дайындау;
газет беттерін өңдеу;
күмісті қалпына келтіру жұмыстары.

124. Білуге тиіс:

колданылатын факсимильді аппараттарды орналастыру және факсимильді аппараттардың қызмет ету принципі;
телеграф коды, тарифтері, фотохимиялық өңдеу жүргізуге арналған ерітіндіні дайындау тәртібі;
газет жолақтарының фотокөшірмелері мен түпнұсқа-бедерлерінің сапасына қойылатын талаптар;
газет беттері фотокөшірмелерін фототехникалық өңдеу үшін ерітінділер дайындау тәртібі;
телеграф құрылымдарының жұмысы туралы мәліметтері.

53-параграф. Фотооператор, 5-разряд

125. Жұмыс сипаттамасы:

газет жолақтарының түпнұсқасының сапасын белгіленген талаптарға сәйкестігін бағалау;
өлшеу техникасын (денситометр, микроскоп) қолдана отырып, газет жолақтарының фотокөшірмелерінің сапасын анықтау;

қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс режимін тексеру және байланыс арналары мен факсимильді аппаратураның жай-күйін бағалау;

айқындағыш қондырғыларда ерітінділерді (айқындауыш, фиксаж) түзету.

126. Білуге тиіс:

қолданылатын жабдықтардың негізгі сипаттамасы және факсимильді аппаратуралардың жұмыс түзімін реттеу тәртібі;

газет жолақтарын өңдеу, беру және қабылдау процестері;

газет жолақтарын фототехникалық өңдеу сапасына қойылатын негізгі талаптар.

54-параграф. Электр байланысы және сыммен тарату желілік құрылыстарының электромонтері, 3-разряд

127. Жұмыс сипаттамасы:

әуе желілерінде: пайдалану-техникалық қызмет көрсетуге, бүліну орны мен сипатын анықтау жөніндегі жұмыстарға, оларды әуе және абоненттік желілерде, абоненттік құрылғыларда, бір бағдарламалы хабар тарату радионүктелерінде жоюға қатысу;

тіректерді, тіректерді, траверс пен тіректерді орнату (ауыстыру), түзету және бекіту, тіректер мен тіректерді жабдықтау, жапсырмаларды, кронштейндерді, аспалы ілмектер мен сатыларды құрастыру және орнату, штырьларда немесе ілгектерде оқшаулағыштарды бекіту, бағаналар мен тіреулердегі оқшаулағыштарды тазалау, әуе желілері мен абоненттік пункттерде жерге тұйықтау құрылғыларын орнату;

сымдарды ілу және қайта салу, сымдарды жалғау, сымдарды бақылау тіректерінен сынау, тіректерді нөмірлеу;

жер жұмыстарын орындау (шұңқырларды, траншеяларды қазу, көму), қосалқы құрылғыларды (ескерту белгілерін, өлшеу бағаналарын және өзгелер) дайындау және бояу;

қоймада және желіде материалдар мен арматураны дайындау, оларды тиеу және түсіру, телефон аппаратын орнату, орнын ауыстыру және ауыстыру, радиотрансляциялық нүктелерді орнату, қайта орнату, дауыс зорайтқыштардың жарамдылығын тексеру;

кабель желілерінде орындалатын жұмыс бойынша құжаттаманы жүргізу, бүліну орны мен сипатын анықтау, зақымдануларды жою, кабельдерді тоттанудан және электромагниттік әсерлерден қорғау бойынша жұмысқа қатысу;

шахта үй-жайының газдануын журналға күн сайын жаза отырып тексеру, енгізілетін кәріз блоктары арналарының герметикалығын тексеру, арналарды бітеу, шахтаның төбелік жабынындағы құбырлардың бітелуін тексеру;

артық әуе қысымындағы кәбілдерді ұстауға арналған аспаптар мен жабдықтарға қызмет көрсету, техникалық құжаттаманың көмегімен жерге кәбіл трассасын анықтау, кәбіл-кәріздік құрылыстардың сақталуын қадағалау;

"директор-хатшы" схемасы бойынша қосымша аппаратты, қосымша қоңырауды, қосарланған аппараттарға арналған үзік розеткаларсыз телефон аппаратын және тікелей сымды орнату;

телефон аппаратын кәбілдік немесе әуе енгізуден бір ғимаратта басқа ғимаратқа кәбілдік енгізуден, бір бөлмеде орналастыру, оны дәлізге шығару;

қосымша телефон аппаратын орнату, телефон аппараты мен розетка сымын ауыстыру, телефон аппараты мен төмен жиілікті аппаратура блоктарын, жоғары жиілікті аппаратураны, абоненттік жоғары жиілікті құрылғыны алу, жел өтпе жолдарды тесу және бөлу, баспалдақ аражабындарын қағу кірпіш қабырғалардағы бороздаларды қатарлап салу, кірпіш және бетон қабырғалары бойынша 1*2 сымдарды төсеу, абоненттік желіні ауыстырумен және ауыстырусыз қалпына келтіру (1*2) кәбілді енгізу сымдары;

таксофондар мен абоненттік пункттерге қызмет көрсету кезінде: таксофондар мен таксофондық кабиналардың сыртқы жағдайын тексеру;

таксофондардағы ақаулықтарды (таксофондардың зуммердің болуын, монетаның, жетонның қоржынға түсуін тексеру, микротелефон түтігін ауыстыру, бітелулерді жою, қоржыннан тыс монеталарды, жетондарды жинау) жоюға қатысу;

соңғы кабельдік құрылғыдан таксофонға дейін абоненттік желіге қызмет көрсету;

шеберханада микротелефон түтіктерін (телефон картасының капсульдерін және шағын габаритті кәбілді бөлшектеу, құрастыру, ауыстыру, микротелефон сымын, металл шлангты, болат тросты ауыстыру, микротелефон түтігін тексеру) жөндеу;

таксофон кабиналарында электр шамдарын, ажыратқыштарды, жарық шыныларын, ілмектерді, сөрелерді, тақтайшаларды орнату және ауыстыру;

кірмелердің барлық түрлерінде таксофондардың (таксофондық кабиналарды орнату, тегістеу, нығайту, іргетастарды орнату, кабиналарды жөндеу) абоненттік пункттерін орнатуға және жабдықтауға қатысу;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: жердегі желілік құрылыстарды, кабельді, әуе кірмелері мен тарату қораптарын, шағын және орта үлгідегі телефон құдықтарын схемалар мен паспорттарға сәйкестігін тексеру, күрделі емес эскиздер жасау;

телефон кәрізінің трассаларын, брондалған кәбілдерді тексеру, нарядтар бойынша шкаф кітаптарына өзгерістер енгізу, магистральдық және тарату кәбілдерін саптау, құжаттаманы дайындау, өлшеу хаттамаларын өңдеу, техникалық құжаттаманы жаңарту ;

кабельдерді паспорттау және біріктірілген көше сызбаларын жасау, сыйымдылығы 10000 нөмірге дейінгі кросс жоспарларын жасау, ғимараттардың қабырғалары мен

жасырын сым арналарында орналасқан кабельдерді осы кабельдердің эскиздері (схемалары) мен паспорттарын жасай отырып тексеру, паспорттар мен техникалық құжаттамалардың заттай сәйкестігін тексеру;

жаңа қондырғыларға желілік деректерді тағайындау, телефондарды алуға нарядтарды орналастыру және ресімдеу, қайта қосу рапорттарын жасау және өңдеу, формулярлар үшін ведомость жасау;

үлкен типтегі құдықтарды, коллекторларды және өзгелерді желілік құрылыстарды тексеру, техникалық құжаттаманы және паспорттарды жасау.

128. Білуге тиіс:

электротехника негіздері, сымдарды телефондау және сынау принциптері, телефон аппаратының схемасы мен құрылысы;

электрмен қоректендіру көздері туралы негізгі мәліметтер;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

техникалық құжаттаманы жүргізу тәртібі;

әуе желілеріндегі өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі;

әуе байланыс желілерінің құрылғысы және оларды пайдалану тәртібі;

желілерді паспорттау, электр беру желілерімен байланыс желілерінің қиылыстарын орнату жөніндегі негізгі ережелер;

электр беру желілерінің әуе байланыс желілерімен қиылысуларына жақын жұмыс істеу тәртібі;

тіректер мен тіректердің негізгі типтері мен профильдері, олардың мақсаты, кабельдік желілердегі тіректерді нөмірлеу тәртібі, техникалық пайдалану тәртібі;

кабельдік желілерді артық қысыммен ұстау тәртібі;

газ талдағышты пайдалану және телефон құдықтары мен шахталардың газдануын тексеру тәртібі;

кабельдегі, тарату және соңғы құрылғылардағы жұптарды нөмірлеу;

телефон байланысы және сымдық хабар тарату жүйесінің желілік құрылыстарына қызмет көрсету кезінде желілерді күзету тәртібі және күзет аймағында жұмыс жүргізу шарттары;

сымдық хабар таратудың негізгі принциптері;

радиофикация желілері мен телефон байланысы жүйесін, үйшілік желілер мен радиотрансляциялық нүктелерді орнату және пайдалану тәртібі;

абоненттік дауыс зорайтқыштар құрылғысы;

таксофондарға қызмет көрсету кезінде - таксофонның схемасы мен құрылысы;

таксофонды тексеруге қойылатын негізгі талаптар;

таксофондарды бақылау үстелінің кезекшісімен жұмыс істеу тәртібі;

инкассация бағыттары;

таксофондық абоненттік пунктті орнату тәртібі;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде - желілік құрылыстарды паспорттау және есепке алу бойынша негізгі ережелер, шкаф кітаптарын жүргізу тәртібі;

әртүрлі үлгідегі (арнайы, үлкен, кіші) құдықтарға паспорттар жасау және тексеру тәртібі;

телефонды орнатуға, ауыстыруға және алуға құжаттарды рәсімдеу тәртібі.

55-параграф. Электр байланысы және сыммен тарату желілік құрылыстарының электромонтері, 4-разряд

129. Жұмыс сипаттамасы:

әуе желілерінде: магистральдық және облысшілік байланыс желілерінде, кернеуі 480 вольтқа дейінгі фидерлік радиотрансляциялық желілерде, электр желілері сымдарымен бірге ілінген абоненттік желілерде, үйшілік желілерде және көп бағдарламалы хабар таратудың радиотрансляциялық нүктелерінде, ауылдық телефон байланысында біріктірілген радиофикация желілерінде пайдалану-техникалық қызмет көрсету және ақауларды жою;

күрделі ағаш тіректерді (бұрыштық, жартылай фанкерлік, кабельді) ауыстыру, сымдарды оқшаулағыштарға бекіту және оларды реттеу, болат сымдарды дәнекерлеу;

рессорлы байламдарды орнатуға және будандастыруды монтаждауға қатысу, абоненттік жоғары жиілікті құрылғы аппаратурасымен тығыздалған абоненттік құрылғылардағы (өшуді реттеу, құрылғыларды ауыстыру) ақаулықтарды жою, әуе желілерін қалпына келтіру;

желілерді тұрақты токпен электрлік өлшеу, кабель ендірмелерін, қорғау және келісу құрылғыларын жарамды күйде ұстау, бүліну сипатын анықтау және оларды әуе және кабельдік кірмелері бар абоненттік пункттерде, бағаналық және тіреу желілерінде жою;

әуе желілерінің, кабель және әуе кірмелерінің, тарату қораптарының эскиздерін жасай отырып, жердегі желілік құрылыстарды тексеру, телефон аппараттарындағы, диод-триодты тіреуіштер мен блокираторлардағы, кабель желілеріндегі ақауларды жою ;

кәбіл іздегіштің көмегімен кәбілдің трассасы мен жату тереңдігін анықтау, кәбілді тұрақты токпен электрлік өлшеу, жерге қосу құрылғыларының кедергісін өлшеу, құрылғы бойынша коммутациялық және тарату шкафтарында кросстарды ретке келтіру жұмыстарды орындау;

қосақталған телефон аппараттарының әуеден енгізуінен телефон аппараты мен тікелей сымын кәбілдік және әуеден енгізуден диодтық-триодтық жалғағыш арқылы орнату, жұмыс істеп тұрған телефон аппараттарын жұптастыру, телефон аппаратын басқа ғимаратқа әуеден енгізуден, диодтық-триодтық жалғағыш арқылы ауыстыру;

жоғары жиілікті аппаратура блогын, абоненттік жоғары жиілікті құрылғыны бір бөлмеде, бір ғимаратта, таксофондарға қызмет көрсету кезінде ауыстыру: профилактикалық әдіс бойынша таксофондардағы зақымдарды жою және қызмет көрсету;

ағымдағы жөндеу (ішкі жай-күйін тексеру, гайкаларды, болттарды тарту, таксофондардың үйкелетін бөліктерін ауыстыру), алмалы-салмалы блоктарды, нөмірлік жинағыштарды ауыстыру, алмалы-салмалы блоктың механикалық ақауларын түзету, желідегі таксофондарды ауыстыру, таксофонды жаңа орнату және қайта орнату, таксофондар мен олардың бөлшектерін ұрлау актілерін ресімдеу;

копилоктарды айырбастау бойынша жұмысқа қатысу, таксофон корпустары мен копилоктарын майлау бойынша қарапайым слесарлық жұмыстарды орындау, копилок құлпын жөндеу, монеталар мен жетондарды есептеуге арналған машиналарды ұсақ жөндеу;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: желілік құрылыстар мен абоненттік пункттерді күрделі жөндеу мен реконструкциялауға техникалық құжаттаманы дайындау, техникалық құжаттаманы, сыйымдылығы 30000 нөмірге дейінгі кросстар жоспарларын, телефон кәрізінің паспорттарын, коллекторлардың, олардағы кабельдерді орналастыра отырып, шахталардың схемаларын тексеру және дайындау;

магистральдық кәбілдер мен станцияаралық байланыс кәбілдеріне паспорттар дайындау, желілік құрылыстардың өзгеруіне түгендеу анықтамаларын өңдеу, шкаф аудандарының және телефон кәрізінің жалпы схемаларын жасау;

әрбір автоматты телефон станциясы және станцияаралық байланыстар бойынша магистральдық желінің жалпы схемаларын жасау, жаңа телефон құрылыстарын пайдалануға енгізу кезінде техникалық құжаттаманы қабылдау және тексеру.

130. Білуге тиіс:

телефония және алыс байланыс негіздері, телефон аппараттарының, блокаторлардың және диодты-триодты жалғамалардың монтаждық схемалары;

әуе және кабельдік желілердегі электрлік өлшеулерге арналған аспаптың құрылғысы және жұмыс істеу принципі;

қызмет көрсетілетін әуе және кабельдік желілердің негізгі электрлік параметрлері;

әуе және кабель желілеріндегі зақымдануларды өлшеу және табу, кабельдерді салу және монтаждау әдістері;

әуе желілерін жөндеу және сымдарды реттеу тәртібі, кабель іздегіштің жұмыс істеу принципі;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі;

сымдық хабар таратудың желілік құрылыстарына қызмет көрсету кезінде: көп бағдарламалы дауыс зорайтқыштардың құрылғысы және жұмыс істеу принципі;

көп бағдарламалы хабар тарату желілерінің және сымды хабар тарату мен ауылдық телефон байланысының біріктірілген желілерінің ерекшеліктері;

таксофондарға қызмет көрсету кезінде: таксофондардың монтаждық схемасы, таксофондардағы зақымдарды жою тәртібі туралы нұсқаулықтар, таксофондарды бақылау үстелінің схемасы, таксофондарды ұрлау актілерін ресімдеу тәртібі;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: желілік құрылыстарды есепке алу және паспорттау бойынша негізгі ережелер, телефон желілерін құру тәртібі;

жаңа телефон құрылғыларын енгізу кезінде техникалық құжаттаманы ресімдеу тәртібі.

56-параграф. Электр байланысы және сыммен тарату желілік құрылыстарының электромонтері, 5-разряд

131. Жұмыс сипаттамасы:

әуе желілерінде: ауыспалы токта жұмыс істейтін, темір жолдардың әсер ету аймағындағы электр көлігінің түйіспелі желілерімен және электр беру желілерімен қиылысуы бар әуе желілеріне, абоненттік жоғары жиілікті құрылғы аппаратурасымен тығыздалған абоненттік құрылғыларға, кернеуі 960 вольтқа дейінгі көп бағдарламалы хабар тарату фидерлік желілеріне пайдалану-техникалық қызмет көрсету және жөндеу;

әуе желілерін демонтаждау, сымдарды будандастыруды монтаждау және қайта орнату, қолданыстағы байланыс желілерін жаңасына ауыстыру, желілік-абоненттік құрылыстарды пайдалануға қабылдауға қатысу;

кәбіл желілеріндегі желілік құрылыстардың құрылысын және қайта жаңартылуын техникалық қадағалау, кәбіл желілеріне, тарату және шеткі кәбіл құрылғыларына пайдалану-техникалық қызмет көрсету;

жарамды желі болмаған кезде кабельдің зақымдану орнын анықтау, ауылдық телефон байланысы мен радиофикация кабельдерін монтаждау, ауыспалы токпен кабельдерді электрлік өлшеу, ақау ведомостарын жасау;

жер асты кәбіл құрылыстарының коррозиядан қорғау құрылғыларын, артық ауа қысымымен кәбілді ұстауға арналған құрылғыларды монтаждау, реттеу және жөндеу;

сыйымдылығы 600 жұпқа дейін тікелей жалғау кабельдерін монтаждауға, қызмет көрсетілмейтін күшейту пунктiнiң жабдықтарындағы ақауларды жою жұмыстарына қатысу;

жаңа абоненттік пункттерді жабдықтау, абоненттік жоғары жиілікті құрылғыларды орнату және баптау, катодты станциялар мен күшейтілген электр дренаждарды жөндеуге қатысу;

жоғары жиілікті аппаратураның блоктарын, төмен жиілікті аппаратураны, кабельді енгізуден абоненттік жоғары жиілікті құрылғыны, жоғары жиілікті аппаратураның блоктарын немесе төмен жиілікті аппаратураны, абоненттік жоғары жиілікті

құрылғыны, жоғары жиілікті аппаратураның блоктарын қоса отырып, жұмыс істеп тұрған телефон аппаратына қосылған екі қосарланған телефон аппаратын, төмен жиілікті аппаратураны, абоненттік жоғары жиілікті құрылғыны және диодты-триодты приставканы (жоғары жиілікті аппаратураны қоспағанда) қоса отырып, екі телефон аппаратын орнату;

жоғары жиілікті арна бойынша абоненттік жоғары жиілікті құрылғы аппаратурасы арқылы жұмыс істейтін телефонға қосымша телефон аппаратын және қосымша розеткаларды орнату;

қолданыстағы екі телефон аппаратын, жоғары жиілікті аппаратура блоктарын немесе төмен жиілікті аппаратураны, абоненттік жоғары жиілікті құрылғыны желілерге қосу;

шеберханада телефон аппараттарын, барлық жүйедегі блокираторларды жөндеу, диодты-триодты приставкаларды жасау;

таксофондарға қызмет көрсету кезінде: бекітілген учаскедегі таксофондардағы (алмалы-салмалы блоктың электр бөлігінің зақымдануын түзету, оны реттеу және өзгелер) ақаулықтардың барлық түрлерін жою;

таксофондардың табыстылығын арттыру жөніндегі (аз қалдықты анықтау және оларды қайта орналастыруға ұсыныстар беру) іс-шараларға қатысу;

таксофондардың абоненттік пункттерін ағымдағы жөндеу және күрделі жөндеу бойынша басқа учаскелердің қызметкерлері орындайтын жұмыстарды қабылдауға қатысу;

шеберханадағы барлық жүйелердің таксофондарын, абоненттік пункттердің жабдықтарын көрсету (электр жарығын және күзет сигнализациясын жөндеу, көтергіш механизмдердің көмегімен таксофон кабиналарын тиеу және түсіру) жөндеу және оларға қызмет көрсету;

монеталарды және жетондарды есептеуге арналған электромеханикалық машиналарды, кассалық аппараттарды жөндеу;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: байланыстың желілік құрылыстарын және абоненттік құрылғыларды тексеру жоспарларын жасау, байланыстың желілік құрылыстарын жөндеу жұмыстарын жүргізуге арналған ақаулар тізімдемесін жасау, қайта жаңартуға немесе күрделі жөндеуге жататын жаңа құрылыс трассалары мен қолданыстағы желілерді тексеру;

бекітілген желілік құрылыстардың техникалық жай-күйін бақылау, аса күрделі байланыстарды (коммутацияланбайтын қосылыстарды, абоненттік жоғары жиілікті құрылғыларды, телекстерді) орнату үшін деректерді дайындау;

жаңадан пайдалануға берілетін немесе күрделі жөндеуден кейінгі желілік құрылыстарды қабылдауға және игеруге қатысу.

132. Білуге тиіс:

әуе желілерінде жұмыс істеу кезінде: электр көлігінің түйіспелі желілерімен электр беру желілерімен байланыс желілерін кесіп өту кезінде жұмыс жүргізу тәртібі, әуе желілері мен абоненттік пункттердің құрылғысына қойылатын талаптар, сымдарды айқастыруды орындау мақсаты мен тәртібі, абоненттік радио ұзартқыштардың жұмыс істеу принципі, желілік-абоненттік құрылғыларды пайдалануға қабылдау жөніндегі ережелер мен нұсқаулықтар;

кәбіл желілерінде: өлшеу аспаптарының схемалары және ауыспалы токпен кәбілдерді өлшеу әдістері, өлшеу кезіндегі электр нормалары, кәбілдерді тоттанудан қорғау құралдары, жағдайлары, кәбілдерді пайдалануға қабылдау жөніндегі ережелер мен нұсқаулықтар, жерасты құрылыстарын тоттанудан бірлесіп қорғау әдістері;

таксофондарға қызмет көрсету кезінде: таксофондарды монтаждау схемасы, механикалық және электрлік реттеу, копилкаларды инкассациялауға арналған машиналар мен механизмдердің құрылысы;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: жаңа құрылыс трассаларын тексеру тәртібі, жаңадан салынған және қайта жаңартылған желілік құрылыстарды қабылдау тәртібі;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;
өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

57-параграф. Электр байланысы және сыммен тарату желілік құрылыстарының электромонтері, 6-разряд

133. Жұмыс сипаттамасы:

әуе желілерінде: трассаның күрделі учаскелерінде (электр дренаждармен және кәбілді қорғаудың өзге де құрылғыларымен, мачталық өтулермен жабдықталған кәбілдік ендірмелермен және өзгелермен), трассаның күрделі бейінімен ауылдық телефон байланысының қосу желілерінде, қашықтықтан қоректендірумен беру жүйелерімен тығыздалған, кернеуі 960 вольт және одан жоғары фидерлік радиофикация желілерінде, көше дыбыстандыруы мен тәжірибелік учаскелердің желілерінде пайдалану-техникалық қызмет көрсету және әуе желілеріне жөндеу;

желілердің негізгі параметрлерін есептеу, көп бағдарламалы хабар тарату кезінде желілік құрылыстардағы кедергілерді жою, радиоұзартқыштар жабдықтарына қызмет көрсету, импульстік әдіспен байланыс желілеріндегі бүліну орны мен сипатын анықтау, сымдарды будандастыру схемаларын жасау, қайта жаңартуға жататын жаңа құрылыс желілері мен желілерінің трассаларын тексеру;

әуе құрылыстарына және абоненттік пункттердің жабдықтарына эскиздерді тексеру және жасау, жоғары жиілікті аппаратурамен тығыздалған әуе желілері мен кабельдердің ауыспалы тогымен электрлік өлшеу, жөнделген желілік-абоненттік құрылғыларды пайдалануға тапсыру;

кәбіл желілерінде: енгізу-кәбіл жабдығын монтаждау және жөндеу, электродренаждарды орнату және қосу, сыйымдылығы 600 жұптан астам кәбілдерді, талшықты-оптикалық кәбілдерді монтаждауға, қызмет көрсетілмейтін коммутациялық өрістің ақаулары мен жабдықтарын жоюға қатысу, қалааралық байланыс кәбілдеріндегі авариялар кезінде беру жүйелерін әртүрлі жұмыс режимдеріне ауыстыру үшін қызмет көрсетілмейтін күшейткіш пункттегі тізбектерді коммутациялау, төмен жиілікті кабельдерді симметриялау, талшықты-оптикалық байланыс желілерін өлшеу;

телефондарды жаңа орнату, электр көлігінің байланыс желілерімен және 1000 вольтқа дейін электр беру желілерімен қиылысқан кезде әуе желісінен ауыстыру;

абоненттердің барлық жүйелерінің телефон аппараттарын орнату, қызмет көрсету және жөндеу, қабылдауды күшейткіш және электронды шақыру құрылғысы бар телефон аппараттарын (шеберханада) жөндеу;

абоненттік құрылғылардың желілік құрылыстарын, әуе және кабельдік желілерді пайдалану-техникалық қызмет көрсету, жөндеу және дамыту бойынша жұмыстардың барлық түрлерін орындайтын электромонтерлерге басшылық ету;

таксофондарға қызмет көрсету кезінде: қалааралық таксофондарды автоматты қашықтықтан бақылау жүйесіне енгізілген таксофондардағы ақаулықтарды жою және қызмет көрсету, күзет дабылына қызмет көрсету және жөндеу, таксофон кабинасындағы төмендетуші трансформаторларды жөндеу, автоматты қашықтықтан бақылау күшейткіштерімен жабдықталған таксофондарды (шеберханада) жөндеу;

таксофондарды жөндеу және абоненттік пункттерді жабдықтау бойынша барлық жұмыс түрлерін орындайтын электромонтерлерге басшылық ету;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: аса күрделі құрылыстар мен жабдықтарға паспорттарды тексеру және жасау, жаңа автоматты телефон станциясын іске қосу жобаларын әзірлеу үшін жобалау ұйымдарына бастапқы деректерді дайындау, жаңадан салынған немесе күрделі жөнделген желілік құрылыстарды қабылдау, көпарналы жүйенің жобаларын пайдалануға енгізу кезінде техникалық құжаттаманы тексеру;

көп арналы жүйенің және автоматты телефон станциясының желілік құрылыстары бойынша техникалық есепке алуды басқарудың автоматтандырылған жүйелерінің деректер банкіне ақпаратты енгізу.

134. Білуге тиіс:

желілік-абоненттік құрылыстарды пайдалану және жөндеу құрылғыларына қатысты тәртібі мен нұсқаулықтар;

жаңадан салынған қайта жаңартылған және жөнделген желілік-абоненттік құрылыстарды қабылдау тәртібі;

импульстік техника, электроника, радиотехника негіздері;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі;

әуе желілерінде: темір жолдар, автотрассалар және электр беру желілері арқылы әуе желілерінің күрделі өтпелерін орнату, көше дыбысталуын басқарудың күрделі өлшеу және коммутациялық құрылғыларының схемасы, желілердің негізгі параметрлерін есептеу тәртібі және сымдарды будандастыру схемаларын жасау, әуе желілерінің кабелін өлшеу схемасы мен әдістері;

кабель желілерінде: кабельдердің бастапқы және қайталама параметрлері, кабельдерді симметриялау әдістері, кабельдің зақымдану орнын өлшеу және анықтау әдістері.

таксофондарға қызмет көрсету кезінде: таксофондардың барлық түрлерінің схемасы мен құрылымы;

техникалық паспорттау бойынша жұмыс кезінде: аса күрделі құрылыстарды тексеру және паспорттар жасау тәртібі.

135. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

58-параграф. Электр байланысы және сыммен тарату желілік құрылыстарының электромонтері, 7-разряд

136. Жұмыс сипаттамасы:

жергілікті жедел байланыстың электрондық жабдықтарын орнату және жөндеу;

бірлескен қорғаныс байланыс құрылғысын монтаждау;

электрондық схемасы бар телефон аппараттарындағы ақаулықтарды жою;

телефон аппараттары мен таксофондарды (шеберханада) электроника элементтерімен (жарық индукциясымен, ұзақ мерзімді жадымен, қабылдау және беру күшейткішімен) жөндеу;

бақылау тізбектерін, барлық үлгідегі платаларды жөндеу.

137. Білуге тиіс:

электроника және импульстік техника негіздері;

жергілікті жедел байланыс құрылғыларының схемалары, қосу тәртібі;

электрондық элементтері бар телефон аппараттарының құрылымдық схемасы және жұмыс істеу принципі;

жөнделетін аппараттардың конструктивтік ерекшеліктері, оларды жөндеудің техникалық шарттары;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

138. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

59-параграф. Электр қондырғыларын жөндеу және оған қызмет көрсету жөніндегі электромонтер, 3-разряд

139. Жұмыс сипаттамасы:

электр қондырғыларына, әртүрлі үлгідегі қозғалтқыштарға, генераторларға, түзеткіштерге, коммутациялық құрылғыларға, инверторларға, зарядтау-разрядты және күштік қалқандарға, ауаны желдету және кондициялау жүйелеріне ағымдағы қызмет көрсетуге қатысу, аспаптардың көрсеткіштерін бақылау, жабдықтың жұмысындағы ақауларды жекелеген белгілері мен көрсеткіштері бойынша анықтау;

күш жабдықтарындағы, коммутациялық құрылғылардағы, жарықтандыру электр желілеріндегі күрделі емес ақаулықтарды жоюға қатысу, жабдықтың жекелеген тораптарын ішінара бөлшектеу және тазалау, аппаратураның жекелеген бөліктерінің оқшаулау кедергісін мегаомметрмен, тарату желілерінің жабдықтарын және электр қозғалтқыштарының статорлары мен роторларының орамдарын тексеру;

тарату қораптарында сымдарды бөлуге, біріктіруге, оқшаулауға және дәнекерлеуге қатысу, сигнал берудің электр аспаптарын орнату және реттеу;

аккумуляторларға ағымдағы қызмет көрсетуге қатысу: аккумулятор батареяларын тексеру, тазартылған суды құю, электролиттің тығыздығын, жекелеген элементтердің кернеуі мен температурасын өлшеу, ыдыстарды, стеллаждарды тазалау, оларды сода ерітіндісімен жуу, аккумулятор батареяларының жалғағыш жолақтарын, бұрмалар мен үйректерін тазалау, шиналарды тазалау, оларды техникалық вазелинмен бояу және майлау;

қызмет көрсетілетін жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеуге қатысу;

электр жарығын монтаждау бойынша жұмыстарды орындау: күрделі емес жарықтандыру арматурасын, ажыратқыштарды, штепсель розеткаларын, қабырға патрондарын және өнеркәсіптік прожекторларды зарядтау және орнату, люминесцентті шамдардағы іске қосуды реттейтін аппаратураның дроссельдерін ауыстыру;

орындалатын жұмыс бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу.

140. Білуге тиіс:

электротехника және жылу техникасы бойынша қарапайым мәліметтер;

қозғалтқыштардың, генераторлардың, аккумуляторлардың, түзеткіштердің, коммутациялық құрылғылардың, инверторлардың, конверторлардың, кондиционерлердің, күштік және зарядтау-разрядтық қалқандардың жұмыс істеу принциптері;

өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты, мегаомметрлердің, ампервольтметрлердің жұмыс істеу принципі;

батареялардың құрылғысы мен жұмыс режимі туралы негізгі ақпарат;

қышқылдарды, сілтілерді сақтау және оларды пайдалану тәртібі, оларды сыртқы түрі және өзге де белгілері бойынша айқындау тәсілдері;

сымдарды біріктіру және дәнекерлеу тәсілдері;

жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің түрлері, оларды жүргізу мерзімдері;

қызмет көрсетілетін электр қондырғыларын техникалық пайдалану тәртібі;

энергия тұтыну бойынша басшылық және директивалық нұсқаулар;

электр энергиясы шығысының нормалары;
еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;
өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

60-параграф. Электр қондырғыларын жөндеу және оған қызмет көрсету жөніндегі электромонтер, 4-разряд

141. Жұмыс сипаттамасы:

электр қондырғыларына, әртүрлі типтегі қозғалтқыштарға, генераторларға, түзеткіштерге, инверторларға, зарядтау-разрядты және күштік қалқандарға, желдету және ауаны баптау жүйелеріне пайдалану-техникалық қызмет көрсету;

электр қондырғыларын дайындау және іске қосу, жұмыстың оңтайлы режимін ұстау, оларды жұмыстан шығару;

электр қозғалтқыштардың іске қосуды реттейтін аппаратурасына және тарату құрылғыларының жабдықтарына қызмет көрсету, қызмет көрсетілетін учаскеде орнатылған электр жабдығының жүктемесін реттеу;

күрделілігі орташа қосу схемалары бар күштік және жарық беретін электр қондырғыларына қызмет көрсету, қыздыру шамдары бар күрделі жарықтандыру арматурасын (жарылыс өтпейтін) зарядтау және қызмет көрсету және люминесцентті шамдарды орнату;

күштік және жарықтандыру электр желілеріндегі ақаулықтарды жою, күштік және сигналдық кабельдерді төсеу, оларды бөлшектеу, сымдарды бөлу, біріктіру, оқшаулау, дәнекерлеу, күштік және жарықтандыру желілерінің оқшаулау кедергісін тексеру, жерге қосу кедергісін өлшеу, аккумуляторлық батарея элементтерінің зақымдануын анықтау және оларды жою;

кернеудегі батареяларды жөндеу кезінде жекелеген элементтерді ажырату схемасын жасау, белгіленген рецептура бойынша электролитті дайындау, жұмыс істеп тұрған батарея элементтерінен шламды алып тастау, қалыптау және бақылау зарядтары мен батареялардың разрядтарын жүргізу, аккумулятор батареяларындағы электролитті ауыстыру, науаларды, кәбілстерді және басқаларын орнату;

жабдықты орнату және бекіту үшін металл конструкцияларын монтаждау, жабдықты сыртқы тексеруге, жабдықты монтаждауға, құрастыруға, оны сынауға, жеке сынауға, кешенді сынауға қатысу;

электр қоректендіру құрылғыларын күрделі жөндеуге қатысу.

142. Білуге тиіс:

электротехника және жылу техникасы негіздері;

электр қондырғыларының құрылысы, конвертерлердің, инверторлардың жұмыс схемалары, жабдықтың жұмыс режимі;

қызмет көрсетілетін жабдықта ақаулықтарды табу жолдары және оларды жою тәсілдері;

аккумуляторлық батареялардың конструктивтік құрылғысы және жұмыс істеу принципі;

разряд тогының шамасын және электролит температурасын ескере отырып, аккумуляторлық батареялардың әртүрлі типтері үшін электролит дайындау тәртібі;

аккумуляторлық батареялардың қосымша элементтерін коммутациялау жүйелерін басқару схемалары;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

61-параграф. Электр қондырғыларын жөндеу және оған қызмет көрсету жөніндегі электромонтер, 5-разряд

143. Жұмыс сипаттамасы:

түрлі үлгідегі электр қоректендіру жабдықтарына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу, түзеткіштердегі, автоматты және қашықтықтан басқарылатын жабдықтардағы ақаулықтарды жою, электр қоректендіру қондырғыларының жұмыс режимі өзгерген кезде жедел ауыстырып қосу және резервтік қондырғыларды бақылау арқылы іске қосу, электр қондырғыларының негізгі параметрлерін электрлік тексеру және өлшеу;

орталықтандырылған бақылау пульттерінің жұмыс істеу қабілетін тексеру, ток тарату қалқандарын қосудың күрделі схемалары бар күштік және жарық беретін электр қондырғыларына, трансформаторлық қосалқы станциялар жабдықтарына қызмет көрсету;

тарату құрылғыларында кернеуді түсірмей жұмыстарды орындау, қорғаныс құралдарын сынау, қайталама коммутация және релелік қорғаныс (максималды-токтық, дифференциалды және өзге де) схемаларын бөлшектеу және құрастыру;

аккумулятор батареяларына, аккумуляторларға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша күрделі жұмыстарды орындау, автоматты реттеумен статикалық конденсатор қондырғыларын тексеру және қызмет көрсету, аккумулятор батареяларын құрастыру, оларды қалыптау және пайдалануға енгізу, бақылау зарядтарын, разрядтарын жүргізу, артта қалған элементтерді қалыптау, дистилляторларды жөндеу;

электр ысырмалар мен клапан-реттегіштердің атқарушы механизмдерін реттеу, аккумулятор ыдыстарындағы қысқа тұйықталуды жою, банклардың белсенді массасы бар пластиналарды ауыстыру, электролиттің химиялық құрамын түзету;

күзет-өрт сигнализациясы мен сағатқа қызмет көрсету;

электр қоректендіру қондырғыларын күрделі жөндеу, дамыту, жетілдіру бойынша жұмыстарды орындау.

144. Білуге тиіс:

автоматтандырылған жабдықтың құрылысы және жұмыс істеу принципі;
жабдықтың электр схемалары, негізгі электр нормалары, параметрлері және оларды тексеру әдістері;

люминесцентті шамдардың іске қосуды реттейтін аппаратурасының жұмыс істеу принципі мен құрылысы;

әртүрлі типтегі және сыйымдылықтағы отандық және импорттық аккумуляторлық батареялардың конструктивті құрылғысы және жұмыс істеу принципі;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

62-параграф. Электр қондырғыларын жөндеу және оған қызмет көрсету жөніндегі электромонтер, 6-разряд

145. Жұмыс сипаттамасы:

логикалық элементтердегі күрделі схемалармен, үздіксіз қоректендіру агрегаттарымен, тиристорлық кілттермен кепілдендірілген қоректендірудің автоматтандырылған көздері бар электр қондырғыларына қызмет көрсету және жөндеу;

электрмеханикалық қорғанышы бар трансформаторлық қосалқы станциялардың секциялық автоматтарын жөндеу, жабдық пен қорғау құралдары жұмысының сапалық көрсеткіштеріне электрлік өлшеу жүргізе отырып, коммутация, басқару, блоктау және сигнал беру жүйелеріндегі күрделі ақаулықтарды жою;

электр жабдығы бөлігінде желдету құрылғыларының барлық үлгідегі түзеткіш құрылғыларын және тоназытқыш компрессорлық қондырғыларды жөндеу;

бақылау-өлшеу аспаптары мен өлшеу электр қондырғылары мен трансформаторларды ауыстыру;

бастапқы және қайталама коммутация мен дистанциялық басқарудың аса күрделі схемалары бар өндірістік учаскелерге қызмет көрсету, кернеудегі аккумуляторлық батареяларды жөндеу кезінде жекелеген элементтерді ажырату схемасын жасау;

электр жабдықтарын, желдету жұмысын автоматты реттеу жүйелерін баптау және жаттықтыру;

қоймаға келіп түсетін жабдықты кіріс бақылау бойынша жұмыстарды орындау;

жабдықтың зауыттық ақаулары анықталған немесе тасымалдаудан туындаған кезде рекламацияларды дайындауға қатысу;

электр қоректендіру қондырғыларына қызмет көрсету және жөндеу бойынша жұмыстарды орындайтын электр монтерлерін басқару.

146. Білуге тиіс:

электр жабдығы мен электр қондырғыларын техникалық пайдалану тәртібі;

күрделі схемалары бар электр қондырғыларының құрамына кіретін барлық жабдықтардың, оның ішінде кепілді қоректендіру көздерінің құрылғысы және жұмыс істеу принципі;

электротехника негіздері, телебасқару схемалары, кернеу тұрақтандырғыштарының схемалары, жартылай өткізгіш түзеткіштердің схемалары;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

147. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

63-параграф. Электр қондырғыларын жөндеу және оған қызмет көрсету жөніндегі электромонтер, 7-разряд

148. Жұмыс сипаттамасы:

электрондық өлшеу аспаптарын, телемеханика мен телебасқарудың электрондық құрылғыларын, электрондық қорғанышы бар трансформаторлық қосалқы станциялардың секциялық автоматтарын қолдана отырып, логикалық элементтердегі (түзеткіштер, түрлендіргіштер, дизель генераторлары және өзгелері) аса күрделі схемалары бар автоматтандырылған электр қондырғыларына қызмет көрсету және жөндеу, электр механикалық аспаптар мен жоғары вольтты ажыратқыштарды реттеу;

тәжірибелік электр қондырғыларына қызмет көрсету, автоматтандырылған электр қондырғыларын, резервті автоматтандырылған қосу құрылғыларын баптау;

температура мен жиілікті реттейтін электрондық құрылғыларды жөндеу, беру функцияларын жеткілікті білікті есептеумен электрондық автоматика құрылғыларының блок-схемасын жасау;

осциллографты, гармоника анализаторын, жиілік өлшегішті қолдана отырып, есептеу техникасының жұмысына әсер ететін ауыспалы және тұрақты ток желілерінің сапалық көрсеткіштерін күрделі өлшеуді жүргізу, көрсеткіштерді нормаға жеткізудің техникалық іс шараларын айқындау;

автоматтандырылған дизель электр станцияларына қызмет көрсету, жөндеу және баптау;

жаңадан құрастырылатын электр жабдықтарына арналған жобалық құжаттамамен жұмыс;

электр қоректендіру қондырғыларының белгіленген талаптары бар блок-схеманы жасау.

149. Білуге тиіс:

автоматты реттеу тәсілдері, сандық, аналогтық және интегралдық схемалар;

микросхемаларды статикалық электрдің әсерінен қорғау шаралары, қоректенетін электр жабдығының техникалық талаптары және электр қоректендіруші қондырғылар мен желілердің параметрлері;

электр қоректендіруші қондырғылардың бастапқы және қайталама желілерінің барлық схемалары, электр жабдығының барлық құрылғыларының (кернеу тұрақтандырғыштарының, жартылай өткізгіш түзеткіштердің схемалары) схемалары, телебасқару схемалары және оларды баптау тәсілдері;

өлшеу техникасының аспаптары, олармен жұмыс істеу;

электроника, автоматика және электрмен жабдықтау теориясының негіздері;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртібі;

өрт қауіпсіздігі жөніндегі тәртібі.

150. Техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта) білім талап етіледі.

3-тарау. Жұмысшы кәсіптерінің алфавиттік көрсеткіші

151. Жұмысшы кәсіптерінің алфавиттік көрсеткіші (54-шығарылым) БТБА-ға қосымшада көрсетілген.

Жұмыстар мен жұмысшы
кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-
біліктілік анықтамалығына
(54-шығарылым)
қосымшасы

Жұмысшы кәсіптерінің алфавиттік көрсеткіші

р/с №	Кәсіптің атауы	Разрядтар диапазоны	Бегі
1.	Антеннашы-дінгекші	3-7	3
2.	Байланыс операторы	3-5	8
3.	Баспасөз экспедиторы	3	14
4.	Жерасты құрылыстары мен байланыс коммуникациялар электромонтері	3-5	15
5.	Кабельші-дәнекерлеуші	3-7	17
6.	Пошта вагондарының жолсерігі-электромонтері	3-5	22
7.	Пошта жабдықтары электромеханигі	3-6	23
8.	Почта жөнелтімдерін және баспа шығармаларының сұрыптаушы	2-4	26
9.	Пошташы	2-4	28
10.	Радиооператор	4-6	30
11.	Радиотелевизия жабдықтары станциясының электромонтері	3-7	31
12.	Станция телеграф байланысы жабдықтарының электромонтері	3-7	35
13.	Сыммен тарату станция жабдықтарының электромонтері	3-7	43
14.	Телеграф қабылдаушы	3-5	46
15.	Телефон байланысының станциялық жабдықтарының электромонтері	3-7	48
16.	Телефоншы	3-6	60
17.	Фотооператор	3-5	65
18.	Электр байланысы және сыммен тарату желілік құрылыстарының электромонтері	3-7	67

19.	Электр қондырғыларын жөндеу және оған қызмет көрсету жөніндегі электромонтер	3-7	76
-----	---	-----	----

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК